

Talouden ja toiminnan
Osavuosisiraportti
1.1.-30.6.2023

Sisällys

1.	Kainuun hyvinvointialueen talouden ja toiminnan raportointi 1.1.-30.6.2023.....	3
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa	3
1.2	Talousarvion toteutuminen	4
1.3	Henkilöstö	7
1.4	Tulevan kehityksen arviointi ja talouden ennuste.....	7
2.	Järjestämisen tuki.....	9
2.1.	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	9
2.2	Järjestämisen tuen toimialueen käyttötalousosa.....	11
2.3	Toimialueen tulevan kehityksen arviointi	11
3.	Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut.....	12
3.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	12
3.2	Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain	13
3.3	Toimialueen tulevan kehityksen arviointi.....	17
4.	Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut	19
4.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	19
4.2	Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain.....	30
4.3	Toimialueen tulevan kehityksen arviointi	36
5	Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut	37
5.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	37
5.2	Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain	42
5.3	Toimialueen tulevan kehityksen arviointi	44
6	Sosiaali- ja perhepalvelut.....	45
6.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	45
6.2	Sosiaali- ja perhepalvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain	50
6.3	Toimialueen tulevan kehityksen arviointi	52
7	Ikäihmistien palvelut.....	53
7.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	53
7.2	Ikäihmistien palveluiden toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain	55
7.3	Toimialueen tulevan kehityksen arviointi	57

1. Kainuun hyvinvointialueen talouden ja toiminnan raportointi

1.1.-30.6.2023

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa

Kainuun hyvinvointialue sai järjestämisvastuulleen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut 1.1.2023. Muutos oli Kainuussa suhteellisen pieni verrattuna sirpalemaisiiin alueisiin. Pääosa järjestämisvastuusta siirtyi Kainuun soten organisaatiosta ja pieni osa Puolangan kunnalta ulkoistussopimuksen muodossa. Pelastustoimi siirtyi Kajaanin kaupungilta. Oppilashuollon palveluja siirtyi kunnilta. Häiriötön siirtymä oli asetettu kansalliseksi tavoitteeksi. Kainuun osalta se toteutui - merkittäviä häiriöitä järjestämisvastuun siirtoon ei liittynyt.

Hyvinvointialueen toiminnan aloitusta on leimannut järjestämissuunnitelma 1. aaltoon liittyvä valmistelu ja päätöksenteko, joka saatiin kevään 2023 aikana tehtyä. Järjestämissuunnitelmassa määritellään toimenpiteet, joilla Kainuun hyvinvointialue valmistautuu ministeriöiden rahoitustasoon. Tarvepohjainen rahoitus jäi alkajaisiksi Kainuussa yli 30 miljoonaa euroa tehtyä talousarviota alhaisemmalle tasolle. Talouden hallintaa lähdettiin heti toimintavuoden alusta tavoittelemaan sekä nopein talousarviosopeutuksin että pitkäjänteisempien rakenteellisten muutosten kautta. Alkuvuoden aikana on tuotu päätöksentekoon kiireellistä valmistelua ensihoidon osaulkoistuksen käynnistämiseksi sekä ateria- ja puhtaanapitopalveluiden kilpailuttamiseksi yhdessä kuntien kanssa. Molemmat prosessit etenevät suunnitellusti.

Uuden strategian sekä uusien organisaatio- ja johtamisrakenteiden jalkauttaminen on käynnistetty ja henkilöstöstrategian valmistelu on käynnistetty. Henkilöstön siirtoihin liittyvän liikkeen luovutuksen toimeenpano on ollut keskeinen tehtävä alkuvuoden yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa ja se saatiin valmiiksi kevään kuluessa. Johtajien osaaminen ja uuden organisaation mukaiset johtamistehtävät on sovitettu yhteen YT-prosessissa. Alkuvuonna on käynnistetty strategiaa tukevien alemman tason asiakirjojen valmistelua.

Päätöksenteossa uuden organisaation aloittamista on leimannut monet käytännön kysymykset liittyen toiminnan vakiinnuttamiseen, ulkoisten sopimusten hallintaan ja paikallisten sopimusten uudistamiseen. Ikäihmisten henkilöstömitoituksen myöhentämisestä johtuen palvelusopimusten puitesopimushinnat on neuvoteltu uudelleen. Maan uusi hallitus on ilmoitanut, että ikäihmisten palvelujen henkilöstömitoitusta pyritään siirtämään tuleville vuosille. Valmiuden rakenteet on uudistettu vastaamaan uutta johtamisrakennetta ja uutta tilannekuvaa.

Kainuun hyvinvointialue on ottanut aktiivisen roolin pohjoisen yhteistoiminta-alueen yhteistyössä. On ilmeistä, että monia tehtäviä on syytä tarkastella laajemmassa yhteydessä ja siten varmistaa laadukkaat ja riittävät palvelut. Tervia Logistiikan perustamista on edistetty ja yhtiön perustaminen tulee päätöksentekoon syyskuussa 2023.

Talouden osalta pitkäjänteisen toiminnan suunnittelua ovat haitanneet stabiilin rahoituspohjan puuttuminen. Kainuun hyvinvointialueen kannalta merkittäviä rahoituspäätöksiä on tehty järjestämisvastuun vastaanottamisen jälkeen. Kainuun hyvinvointialue sai vakiinnuttamisrahaa 7,2 miljoonaa euroa. Vakiinnuttamisrahan käytölle on luotu pelisäännöt. Vuoden 2022 tilinpäätösten pohjalta määritelty kertakorvaus jäi puolestaan ainoana hyvinvointialueena negatiiviseksi (3,6 M€). Kertakorvauksen määräytymisperusteet ovat alttiita satunnaisille tekijöille. Tältä osin on haettu oikaisua kertakorvauspäätöksestä. Lisäksi rahoituslakiin on Kainuun osalta pyritty saamaan muutos hyvinvointialueen vaikuttamisen keinoin. Kainuun kannalta lakimuutosten valmistelussa onnistuminen on toivottavaa. Investointien osalta Kajaanin pääpelastusasemaan liittyvän Temppu- hankkeen käytännön toteuttamisesta saatiin aikaan päätökset yhteistyössä Kajaanin kaupungin kanssa ja hankkeen toteuttaminen on käynnistynyt. Kuntien palvelurakenteet ja palvelurakennukset on inventoitu

järjestämissuunnitelman valmistelun pohjaksi konkreettisella kuntakierroksella. Mittava investointivelka on käynyt ilmi. Suunnitelmia palvelutilojen uudistamiseksi on tehty ja valmisteltu osaksi järjestämissuunnitelman päätöksentekoa. Kuhmon sote-keskuksen suunnittelu on käynnistetty ja Sotkamon Sotokeskus 1. suunnittelua ollaan viemässä eteenpäin.

Kokonaisuutena Kainuun hyvinvointialueen ensimmäinen vuosipuolisko on ollut työn täyteinen. Käynnistymiseen liittyvästä muutoksesta ja toimenpiteiden ruuhkasta ollaan pikkuhiljaa siirtymässä vakiintuneisiin rakenteisiin ja rauhallisempaan vaiheeseen. Poliittisten päätösten huolellisella valmistelulla on luotu edellytyksiä päätöksentekokyvylle sekä päätöksille, joka on edellytys operatiiviselle muutosten toteuttamiselle, joita tasapainoiseen talouteen pääseminen edellyttää. Toimintakulttuurin muutos ja strategian jalkauttaminen vaativat edelleen toimenpiteitä, mutta toimeenpano etenee.

1.2 Talousarvion toteutuminen

Taulukko 1. Kainuun hyvinvointialueen käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2023

Kainuun hyvinvointialue

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	16 537 578	8 268 789	5 606 894	33,9	10 930 684
MAKSUTUOTOT	29 961 648	14 980 824	12 787 310	42,7	17 174 338
TUET JA AVUSTUKSET	9 977 298	4 988 649	3 938 302	39,5	6 038 996
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 785 097	1 892 549	1 679 547	44,4	2 105 550
TOIMINTATUOTOT	60 261 621	30 130 811	24 012 053	39,8	36 249 568
HENKILÖSTÖKULUT	-226 448 089	-113 224 045	-106 731 500	47,1	-119 716 589
PALVELUJEN OSTOT	-156 029 836	-78 014 918	-75 670 889	48,5	-80 358 948
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-32 338 405	-16 169 202	-15 998 819	49,5	-16 339 586
AVUSTUKSET	-10 248 074	-5 124 037	-3 726 661	36,4	-6 521 413
MUUT TOIMINTAKULUT	-22 192 403	-11 096 202	-10 250 170	46,2	-11 942 234
TOIMINTAKULUT	-447 256 807	-223 628 404	-212 378 039	47,5	-234 878 769
TOIMINTAKATE	-386 995 186	-193 497 593	-188 365 985	48,7	-198 629 201
VALTIONOSUUDET	369 203 160	184 601 580	221 298 295	59,9	147 904 866
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 009 624	-1 004 812	-1 120 642	55,8	-888 982
VUOSIKATE	-19 801 650	-9 900 825	31 811 668	-160,7	-51 613 318
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-13 210 295	-6 605 148	-5 376 704	40,7	-7 833 592
TILIKAUDEN TULOS	-33 011 946	-16 505 973	26 434 964	-80,1	-59 446 909
TULOSLASKELMA	-33 011 946	-16 505 973	26 434 964	-80,1	-59 446 909
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-33 011 946	-16 505 973	26 434 964	-80,1	-59 446 909

Taulukko 2. Kainuun hyvinvointialue, hallinnon käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2023

Hyvinvointialueen hallinto

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
HENKILÖSTÖKULUT	-332 313	-166 156	-318 737	95,9	-13 575
PALVELUJEN OSTOT	-234 640	-117 320	-130 147	55,5	-104 493
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 285	-1 143	-6 454	282,5	4 169
AVUSTUKSET	-150 000	-75 000	-210 700	140,5	60 700
MUUT TOIMINTAKULUT	-227 100	-113 550	-97 424	42,9	-129 676
TOIMINTAKULUT	-946 338	-473 169	-763 463	80,7	-182 875
TOIMINTAKATE	-946 338	-473 169	-763 463	80,7	-182 875
VALTIONOSUUDET	29 922 933	14 961 467	17 935 637	59,9	11 987 296
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-28	0,0	28
VUOSIKATE	28 976 595	14 488 298	17 172 147	59,3	11 804 449
TILIKAUDEN TULOS	28 976 595	14 488 298	17 172 147	59,3	11 804 449
TULOSLASKELMA	28 976 595	14 488 298	17 172 147	59,3	11 804 449
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	28 976 595	14 488 298	17 172 147	59,3	11 804 449

Taulukko 3. Ulkoistettu Puolangan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2023

Puolangan sos.- ja terveydenhuol. ulk.p

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT			13 482	0,0	-13 482
MAKSUTUOTOT			582 160	0,0	-582 160
MUUT TOIMINTATUOTOT			1 586	0,0	-1 586
TOIMINTATUOTOT			597 228	0,0	-597 228
HENKILÖSTÖKULUT			-36 226	0,0	36 226
PALVELUJEN OSTOT	-12 680 000	-6 340 000	-7 665 276	60,5	-5 014 724
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 100 000	-1 050 000	-173 936	8,3	-1 926 064
AVUSTUKSET			-184 072	0,0	184 072
MUUT TOIMINTAKULUT			-320 841	0,0	320 841
TOIMINTAKULUT	-14 780 000	-7 390 000	-8 380 352	56,7	-6 399 648
TOIMINTAKATE	-14 780 000	-7 390 000	-7 783 124	52,7	-6 996 877
VALTIONOSUUDET	14 780 000	7 390 000	8 859 049	59,9	5 920 951
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-100	0,0	100
VUOSIKATE	0	0	1 075 825	0,0	-1 075 825
TILIKAUDEN TULOS	0	0	1 075 825	0,0	-1 075 825
TULOSLASKELMA	0	0	1 075 825	0,0	-1 075 825
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	0	0	1 075 825	0,0	-1 075 825

Taulukko 4. Kainuun hyvinvointialue investointien toteuma 1.1.-30.6.2023

	TA muutosten jälkeen 2023	Tot 1 - 06/2023	TA - TOT 2023
	EUR	EUR	EUR
Kainuun hyvinvointialue investoinnit	-5 062 000,00	-1 336 044	-3 725 956
Investoinnit	-5 062 000,00	-1 336 044	-3 725 956
Osakkeet ja osuudet		-20 000	20 000
Osakkeet ja osuudet		-20 000	20 000
Rakennukset	-1 075 000,00	-357 743	-717 257
INV Uusi sairaala Alianssi	-475 000,00	-103 628	-371 372
INV Tilaajan hankekustannukset		-30 064	30 064
INV Muut rakennukset ja rakennelmat	-600 000,00	-224 052	-375 948
Irtain omaisuus	-3 987 000,00	-958 301	-3 028 699
INV irtain omaisuus		0	0
INV Tuotannon hallinto_tukipalvelut	-880 000,00	-153 247	-726 753
INV Terveyden ja sairaanhoidon palvelut	-2 435 000,00	-746 561	-1 688 439
INV Akuuttihoito ja pelastuksen palvelu	-533 000,00	-30 144	-502 856
INV Sosiaali- ja perhepalvelut	-50 000,00		-50 000
INV Ikäihmisten palvelut	-89 000,00	-28 350	-60 650

1.3 Henkilöstö

Henkilöstöstrategian valmistelutyö on jatkunut ja evästyksiä työskentelyyn on saatu myös Tulevaisuuslautakunnalta. Loppukeväästä on viimeistelty ohjeistuksia ja liitetty niitä uuden intran Henkilöstö-osioon. Työterveyshuollon palveluja alkoi tuottaa 1.5.2023 Mehiläinen. Työturvallisuuden osalta voidaan todeta, että puolen vuoden raportoinnin mukaan työtapaturmia on tapahtunut 7,6 % enemmän (566) kuin edellisenä vuonna samana ajan jaksona (526). Läheltä piti- tilanteita raportoitiin 217, kun edellisenä vuonna vastaavana ajanjaksona niitä raportoitiin 549. Kainuun hyvinvointialue osallistuu yhteistyössä työterveyshuollon edustajien kanssa Euroopan unionin rahoittamaan Kestävää työelämää-hankkeeseen, jossa kehitetään työterveyshuoltoyhteistyötä työkyvyttömyysriskien vähentämiseksi. Esihenkilötyötä vahvistavan Johtamisakatemian koulutuksia on ollut kesän alkuun asti ja koulutukset jatkuvat alkusyksystä. Esihenkilöille järjestettiin edelleen HR-tuokioita, joissa tiedotettiin ja käytiin vuoropuhelua ajankohtaisista henkilöstöasioista. Täydennyskoulutusta oli myös loppukeväästä ja täydennyskoulutuspäivien toteuma oli 1 päivä/henkilö, 3520 henkilötyöpäivää.

Henkilötyövuosien kertymään vaikuttaa usean henkilöstöryhmän saatavuuteen liittyvät haasteet. Muun muassa lääkäreitä, sosiaalityöntekijöitä, hoitohenkilöstöä ja palomiehiä ei ole saatu rekrytoitua niin paljon kuin tarvetta olisi. Henkilöstön saatavuuteen liittyen ulkomaalaisen työvoiman rekrytointia edistävä hanke: Maailmalta oppipolun kautta työntekijäksi Kainuun hyvinvointialueelle, on jatkunut suunnitellusti. Ajankohtaista hankkeessa on ollut mm. koulutussuunnitelman ja tehtäväkuvauksen laadinta, tutkintojen tunnustamisprosessiin perehtyminen, koulutukseen liittyvät yhteistyö oppilaitosten ja ELY-keskuksen kanssa sekä viestintäsuunnitelman laadinta. Mainittakoon, että pohjoisella YTA-alueella on käynnistetty hyvinvointialueiden johtajien kesken keskustelu yhteistyöstä kansainvälisessä rekrytoinnissa.

Taulukko 5. Kainuun hyvinvointialueen HTV2 kertymä toimialueittain ajanjaksolta 1.1.-30.6.2023.

Toimialue	HTV2
Hyvinvointialueen hallinto ja järjestämisen tuki	35,7
Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	184
Terveyden ja sairaanhoidon palvelut	679,5
Akuuttihoito ja pelastuksen palvelut, josta	181,6
Pelastuslaitoksen osuus	41,9
Sosiaali- ja perhepalvelut	209,7
Ikäihmisten palvelut	411,6
Investoinnit	0,5
Yhteensä	1744,5

1.4 Tulevan kehityksen arviointi ja talouden ennuste

Hyvinvointialueiden yhteiset alijäämäennusteet 2023 ensimmäisen vuosipuoliskon perusteella ovat edelleen pysyneet heman alle miljardissa eurossa. Kainuun alijäämäennuste on ensimmäisen kvartaalin perusteella noin 23 miljoonaa euroa vuodelle 2023. Alijäämäennuste on kasvanut noin 3 miljoonalla eurolla. Alijäämäennusteen kasvua selittää suurimmalta osalta ilmi tulleet budjetoinnin puutteet. Alijäämä on edelleen suhteessa talouden kokoon ja väestömäärään kansallisesti hieman keskimääräistä huonompi, mutta ei poikkea merkittävästi yleiskuvasta. Positiivista on, että Kainuussa ollaan edelleen vuoden alussa ennakoitusta 33 miljoonan alijäämätasosta alempana, mutta aleneva suunta ei ole jatkunut. Valtiovarainministeriö

tarkentaa kertakorvauksen määräytymisen pelisääntöjä. Kainuun kertakorvaus oli ainoana hyvinvointialueena negatiivinen. Asiaan on etsitty ratkaisua oikaisuvaatimuksella. Ensivaiheen tavoitteena on päästä keskimääräiseen alijäämään/asukas hyvinvointialueiden joukossa. Kansallinen rahoitus käynnistysvuodelle on selkeästi alimittaista. Vahva kassa antaa Kainuun hyvinvointialueelle hieman ajallista puskuriaikaa talouden sopeuttamiseen. Maan uusi hallitus on aloittanut. Hallitusohjelmasta ei voi vetää johtopäätöksiä hyvinvointialueisiin kohdistuvista konkreettisista ohjaustoimista. Kustannuksia lisäävän lainsäädännön suhteen on luvattu myöhennyksiä tai lainsäädännön kustannusvaikutusten tarkempia määrittelyitä. Hyvinvointialueiden talousohjauksen linjat selvinnevät myöhemmin vuoden toisella puoliskolla.

Valtion lisärahoitus ei kuitenkaan ennakointimme mukaan tule missään olosuhteissa kattamaan kuin osan sopeutustarpeesta. Näin ollen merkittävät sopeutustoimet ja valmisteltu järjestämissuunnitelma tullaan joka tapauksessa tarvitsemaan talouden tasapainotilan saavuttamiseksi. Järjestämissuunnitelman 2. aallon toimenpiteiden valmistelu on käynnistynyt.

Taulukko 6. Kainuun hyvinvointialueen vuoden 2023 tilinpäätösennuste

(*HUOM! Tässä taulukossa tuotot ovat – merkkisiä ja kulut on ilmoitettu ilman etumerkkiä. Kainuun hyvinvointialueen vuoden 2023 ennakoitu tulos on 25 M euroa alijäämäinen.)

	TA muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Kum.tot. 1 - 06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut.jälk., %	TA - Tot. 2023	Vuosiennuste 2023
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
MYYNTITUOTOT	-16 538	-8 269	-5 607	33,9	-10 931	-16 516
MAKSUTUOTOT	-29 962	-14 981	-12 787	42,7	-17 174	-29 138
TUET JA AVUSTUKSET	-9 977	-4 989	-3 938	39,5	-6 039	-9 977
MUUT TOIMINTATUOTOT	-3 785	-1 893	-1 680	44,4	-2 106	-3 840
T O I M I N T A T U O T O T	-60 262	-30 131	-24 012	39,8	-36 249	-59 471
HENKILÖSTÖKULUT	226 448	113 224	106 759	47,1	119 689	222 100
PALVELUJEN OSTOT	156 030	78 015	75 672	48,5	80 358	150 009
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	32 338	16 169	15 998	49,5	16 340	31 127
AVUSTUKSET	10 248	5 124	3 727	36,4	6 521	8 577
MUUT TOIMINTAKULUT	22 192	11 096	10 251	46,2	11 942	22 763
T O I M I N T A K U L U T	447 257	223 628	212 407	47,5	234 850	434 575
T O I M I N T A K A T E	386 995	193 498	188 395	48,7	198 601	375 104
VALTIONOSUUDET	-369 203	-184 602	-221 298	59,9	-147 905	-365 239
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	2 010	1 005	1 121	55,8	889	2 010
V U O S I K A T E	19 802	9 901	-31 783	-160,5	51 585	11 875
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	13 210	6 605	6 426	48,6	6 785	13 210
T I L I K A U D E N T U L O S	33 012	16 506	-25 357	-76,8	58 369	25 085

2. Järjestämisen tuki

2.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Järjestämisen tuen yksikön toiminnan käynnistyttyä vuoden vaihteessa toiminnan organisoimiseksi perustettiin neljä tiimiä; asiakkuus, palveluohjauksen ja ostopalveluiden tiimi, kehittämistiimi, laatu- ja valvontatiimi sekä viestintätiimi. Toiminnan selkiyttäminen suhteessa toimialueisiin ja järjestämistehtävään vaatii edelleen työstämistä.

Alkuvuoden aikana järjestämissuunnitelmatyön koordinointi ja kokoaminen on ollut yksikön keskeisin tehtävä. Järjestämisen tuen asiantuntijat ovat valmistelleet alkuvuoden hyvin tiiviisti yhteistyössä hyvinvointialuejohtajan ja toimialuejohtajien kanssa Kainuun hyvinvointialueen järjestämissuunnitelmaa vuosille 2023–2025.

Järjestämissuunnitelma hyväksyttiin Kainuun aluevaltuustossa 24.4.2023 § 22. Suunnitelman toimeenpanon etenemistä käsiteltiin aluehallituksessa 22.5.2023 § 137. Aluehallitus hyväksyi järjestämissuunnitelman toimeenpanon 1.vaiheen toimenpide-esitykset ja velvoitti toimialueet toimeenpanemaan ne. Lisäksi aluehallitus hyväksyi järjestämissuunnitelman 2.vaiheen toimenpide-esitysten työstämisen toteutettavaksi loppukesästä osana budjetin valmistelua.

Organisaatiokaaviossa kuvattujen ydinprosessien valmistelu on käynnistynyt alkuvuoden aikana järjestämisen tuen asiantuntijoiden toimesta. Ryhmä on kokoontunut muutaman kerran ja työn jatkuminen on aikataulutettu syksyille 2023.

Hyvinvoinnin-, terveyden- ja turvallisuuden edistämisen organisoitumista ja toimintamallia on käsitelty hyvinvointialueen johtoryhmässä ja valmistelu etenee. Kokonaisuutena kehittämistoiminnan paradigman muutos on aloitettu, tavoitteena on uudistusten toteuttamisen vastuun siirtäminen toimialuejohdolle. Lisäksi meneillään on useita kehittämishankkeita, joita toteutetaan yhteistyössä toimialueiden kanssa. Uusimpana STM-rahoitteisena kehittämishankkeena on käynnistynyt Kestävän kasvun Kainuu II kokonaisuus ja työvoiman saatavuuden parantamiseksi kansainväliseen rekrytointiin liittyvä kehittämishanke ESR-rahoituksella. Hyvinvointialueen toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen Valtiovarainministeriö on myöntänyt yleisavustuksena Kainuulle valtionavusta n. 7,2 milj. € käytettäväksi vv. 2023–2025. Järjestämisen tuessa on luotu toimintamalli rahoituksen hakemiseen, myöntämiseen ja raportointiin. Kesäkuun loppuun mennessä toimialueille on myönnetty rahoitusta n. 1,5 milj. €. Järjestämisen tuessa on edistetty sähköisten palvelujen käyttöä sekä tietojohdamista.

Kainuun hyvinvointialueen laatukäsikirja ja laadunhallinnan toimintasuunnitelma on päivitetty vastaamaan hyvinvointialueen toimintaa ja strategiaa. Laadunhallintajärjestelmän päivitys uuteen intraan on käynnissä. Laadunhallintajärjestelmän ja sertifiointin (ISO 9001) piirissä olevien palvelualueiden seuranta-arviointi toteutettiin huhtikuussa. Laadunhallintajärjestelmän johdon katselmus toteutettiin huhtikuussa.

Omavalvonnan ja valvonnan osalta toimintamallin ja omavalvontasuunnitelman valmistelu etenee valvontatiimin johdolla. Oman palvelutuotannon sisäiset arvioinnit ovat käynnistyneet.

Viestinnän osalta keskeisiä toimia kevään aikana ovat olleet niin ikään järjestämissuunnitelman valmistelu ja siihen liittyvät sisäiset ja ulkoiset viestintätoimet. Myös toimielinten (aluehallitus ja aluevaltuusto) kokousten ja seminaarien viestintätuki ja pääasiallinen viestiminen ovat olleet viestinnän vastuulla. Lisäksi viestintätiimi on ollut keskeisessä roolissa intranetin uudistamisprojektin läpiviennissä – määrittely ja toteutustyössä sekä sisäisessä viestinnässä.

Professiojohtajien työpanos kevään aikana on kulunut osittain myös järjestämissuunnitelman valmisteluun. Lisäksi hyvinvointialueen valmiuteen, varautumiseen ja turvallisuuteen liittyen on

käynnistetty ohjausryhmän sekä tiimin toimintaa sekä valmisteltu ja ohjattu organisaation toimijoita hyvinvointialueen valmiussuunnitelman päivittämiseen. Valmiussuunnitelman päivitystä koordinoidaan johtajaylilääkäriin ja hoitotyön johtajan toimesta. Yhteistyötä valmiuteen ja varautumiseen liittyen on tehty niin sisäisesti kuin ulkoisesti esim. YTA-tasolla. Pohjois-Suomen YTA-alueen tilannekuvan keräämisen käynnistäminen valmiuskeskukselle alkoi Kainuun hyvinvointialueelta ensimmäisenä toukokuussa 2023.

Eri professioiden toimintaa hyvinvointialueella on tuettu professiojohtajien vetämillä erilaisilla kokouksilla ja työryhmillä. Professiojohtajat ovat tehneet yhteistyötä aktiivisesti niin organisaation sisällä eri toimialueilla kuin organisaation ulkopuolella omissa verkostoissaan mm. YTA-alueella ja valtakunnallisesti. Johtajaylilääkäri ja hoitotyön johtaja ovat osallistuneet keskeisesti organisaation sisäisiin auditointeihin, ja he ovat osaltaan vastanneet myös lausuntopyyntöihin ja AVI:lta siirtyneisiin valvontatehtäviin kuluneen vuoden aikana.

Asiakas- ja palveluohjaustoiminta ikäihmisten palveluista siirtyi vuoden 2023 alusta järjestämisen tukeen. Koko hyvinvointialuetta koskevan asiakas- ja palveluohjaustoiminta kokonaisuuden suunnittelu on aloitettu ja valmisteluun liittyvä työryhmän työskentely käynnistyy syyskauden alkaessa.

Järjestämisen tukeen sisältyvä asiakasohjaustoiminta on mukana valtakunnallisessa asiakasohjauksen vertaiskehittämisessä, jossa toimintaa mitataan sekä verrataan muihin hyvinvointialueisiin mm. asiakasrakenteen, palvelutason, laadun, vaikuttavuuden, resurssoinnin ja tuottavuuden osalta. Lisäksi asiakasohjaajien osaamista on vahvistettu uuden interRAI-CHA arviointivälineen käyttämisessä, sillä RAI arviointivälineen käyttövelvoite on tullut lakisääteiseksi 4/2023 alkaen.

Yksityisten sosiaalipalveluntuottajien kanssa on käyty alkuvuoden aikana useita erilaisia neuvotteluja sekä vuoropuhelua palvelujen järjestämiseen liittyen. Teknisten hintaneuvottelujen lisäksi käytiin suoraan hankintaneuvotteluja palvelujen järjestämisen vuoksi eri asiakasryhmien ympärivuorokautisen asumispalvelujen osalta. Ikäihmisten yhteisöllisen asumisen hankintaprosessi keskeytettiin, koska tarjouspyynnössä tavallista palveluasumista koskeva palvelukuvaus ja vähimmäisvaatimukset eivät vastaa nykyinsäädännön edellytyksiä sovellettavaksi yhteisöllisen asumisen hankintaan.

Järjestämisen tuen toimesta on aloitettu hyvinvointialueen hankintaprosessin, hankintasäännön ja hankintaohjeiden päivitys vastaamaan paremmin nykyistä organisaatorakennetta.

Järjestämisen tuen talouden toteuma 1–6 kk osalta näyttää kohtuullisen hyvältä tässä vaiheessa. Toimintatuotoissa ja -kuluissa on osa vielä toteutumatta. Talouden toteumaprosentti ajalla 1–6 kk on 50,4 %.

2.2 Järjestämisen tuen toimialueen käyttötalousosa

Järjestämisen tuen käyttötalouden toteuma 1.1.-30.6.2023

Järjestämisen tuki

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	2 839 000	1 419 500	1 206 731	42,5	1 632 269
MAKSUTUOTOT	4 300 000	2 150 000	1 783 219	41,5	2 516 781
TUET JA AVUSTUKSET	5 952 686	2 976 343	200 793	3,4	5 751 893
MUUT TOIMINTATUOTOT			2 041	0,0	-2 041
TOIMINTATUOTOT	13 091 686	6 545 843	3 192 785	24,4	9 898 901
HENKILÖSTÖKULUT	-6 493 924	-3 246 962	-2 269 631	35,0	-4 224 293
PALVELUJEN OSTOT	-29 553 423	-14 776 712	-12 803 386	43,3	-16 750 037
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-576 214	-288 107	-136 554	23,7	-439 660
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 266 558	-633 279	-490 037	38,7	-776 521
TOIMINTAKULUT	-37 890 119	-18 945 059	-15 699 608	41,4	-22 190 511
TOIMINTAKATE	-24 798 433	-12 399 216	-12 506 823	50,4	-12 291 610
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-350	-175	-40	11,6	-310
VUOSIKATE	-24 798 783	-12 399 391	-12 506 863	50,4	-12 291 919
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-89 665	-44 833	-44 833	50,0	-44 832
TILIKAUDEN TULOS	-24 888 448	-12 444 224	-12 551 696	50,4	-12 336 751
TULOSLASKELMA	-24 888 448	-12 444 224	-12 551 696	50,4	-12 336 751
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-24 888 448	-12 444 224	-12 551 696	50,4	-12 336 751

2.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Järjestämisen tuen osalta loppuvuoden haasteena on ostopalveluna järjestettävien palvelujen kustannuskehitys ja niistä johtuvat heijastusvaikutukset asiakkaiden valinnanmahdollisuuksiin mm. palvelusetelin käytön osalta.

Tulevien vuosien haasteena ovat mm. alueen väestörakenteesta johtuva kasvava palveluntarve, hintojen kustannuskehitys sekä näiden yhteensovittaminen valtiolta tulevaan rahoitukseen.

Järjestämisen tuessa on tunnistettu haasteeksi sekä loppuvuoden että tulevien vuosien osalta alueelle myönnettyjen kehittämisrahojen tavoitteellinen ja hallittu hyödyntäminen koko organisaatiossa.

3. Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut

3.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kuten koko hyvinvointialueen myös hallinto- ja tukipalveluiden toimintaa ohjaa keväällä päätetty järjestämissuunnitelman. Kesäkuussa aluehallituksen hyväksymät ensimmäisen aallon toimenpiteet ovat käynnistyneet ja kehittämistyötä on runsaasti.

Damico Oy:n tekemä selvitys oli pohjana aluehallituksen ateria- ja puhtaanpidon tuotantotaparatkaisulle. Aluehallitus päätti kilpailuttaa palveluiden tuottajan ja kutsui mukaan yhteishankintaan Kainuun kuntia, joista Kuhmo, Hyrynsalmi ja Ristijärvi päättivät mukana olosta. Kilpailu käynnisti elokuun alkupuolella, päätöksenteko ajoittuu lokakuun alkuun ja uusi palveluiden tuottaja aloittaa helmikuussa 2024.

Yhteistoiminta-alueen yhteisen Tervia Logistiikka Oy:n perustaminen on edennyt ja Kainuun hyvinvointialue on tehnyt periaatepäätöksen olla mukana perustettavassa yhtiössä.

Hallinto- ja tukipalveluiden toimialueen organisaatio on täydentynyt kevään ja kesän aikana, kun avoimena olleet tehtävät on saatu täytettyä. Kaikki hyvinvointialueen poliittiset toimielimet ovat myös aloittaneet toimintansa. Kokousten valmistelu, kokoushallinto ja päätösten täytäntöönpano toteutetaan samalla määrällä henkilöstöä kuin kuntayhtymän aikana, vaikka toimielinten määrä on merkittävästi suurempi.

3.2 Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain

Tuotannon hallinto- ja tukipalveluiden käyttötalouden toteuma palvelualueittain 1.1.-30.6.2023

Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	1 552 838	776 419	776 091	50,0	776 747
MAKSUTUOTOT	86 030	43 015	39 968	46,5	46 062
TUET JA AVUSTUKSET	1 157 000	578 500	2 512 363	217,1	-1 355 363
MUUT TOIMINTATUOTOT	488 780	244 390	282 911	57,9	205 869
TOIMINTATUOTOT	3 284 648	1 642 324	3 611 334	109,9	-326 686
HENKILÖSTÖKULUT	-18 670 849	-9 335 425	-9 572 859	51,3	-9 097 990
PALVELUJEN OSTOT	-12 231 992	-6 115 996	-8 234 937	67,3	-3 997 055
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 423 324	-2 711 662	-2 620 473	48,3	-2 802 851
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 291 821	-1 145 910	-638 361	27,9	-1 653 459
TOIMINTAKULUT	-38 617 986	-19 308 993	-21 066 630	54,6	-17 551 356
TOIMINTAKATE	-35 333 338	-17 666 669	-17 455 296	49,4	-17 878 042
VALTIONOSUUDET	44 883 547	22 441 774	26 902 945	59,9	17 980 602
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1 885	-943	-1 834	97,3	-51
VUOSIKATE	9 548 324	4 774 162	9 445 815	98,9	102 509
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 395 912	-4 697 956	-4 540 368	48,3	-4 855 544
TILIKAUDEN TULOS	152 412	76 206	4 905 447	3 218,5	-4 753 035
TULOSLASKELMA	152 412	76 206	4 905 447	3 218,5	-4 753 035
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	152 412	76 206	4 905 447	3 218,5	-4 753 035

Hallintopalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	15 000	7 500	26 299	175,3	-11 299
MAKSUTUOTOT	30	15			30
TUET JA AVUSTUKSET	1 100 000	550 000	5 133	0,5	1 094 867
MUUT TOIMINTATUOTOT	15 000	7 500	2 763	18,4	12 237
TOIMINTATUOTOT	1 130 030	565 015	34 195	3,0	1 095 835
HENKILÖSTÖKULUT	-9 358 617	-4 679 309	-4 839 388	51,7	-4 519 229
PALVELUJEN OSTOT	-4 266 477	-2 133 239	-2 214 201	51,9	-2 052 276
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-112 892	-56 446	-89 355	79,2	-23 537
MUUT TOIMINTAKULUT	-384 451	-192 225	-147 433	38,3	-237 018
TOIMINTAKULUT	-14 122 437	-7 061 219	-7 290 377	51,6	-6 832 060
TOIMINTAKATE	-12 992 407	-6 496 204	-7 256 182	55,8	-5 736 224
VALTIONOSUUEDET	12 151 174	6 075 587	7 283 345	59,9	4 867 829
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1 770	-885	-362	20,4	-1 408
VUOSIKATE	-843 003	-421 502	26 801	-3,2	-869 804
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-256 041	-128 021	-79 209	30,9	-176 832
TILIKAUDEN TULOS	-1 099 044	-549 522	-52 408	4,8	-1 046 636
TULOSLASKELMA	-1 099 044	-549 522	-52 408	4,8	-1 046 636
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-1 099 044	-549 522	-52 408	4,8	-1 046 636

Tukipalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	1 537 838	768 919	749 792	48,8	788 046
MAKSUTUOTOT	86 000	43 000	39 968	46,5	46 032
TUET JA AVUSTUKSET	57 000	28 500	2 507 230	4 398,6	-2 450 230
MUUT TOIMINTATUOTOT	473 780	236 890	280 149	59,1	193 632
TOIMINTATUOTOT	2 154 618	1 077 309	3 577 139	166,0	-1 422 521
HENKILÖSTÖKULUT	-9 150 557	-4 575 279	-4 620 574	50,5	-4 529 984
PALVELUJEN OSTOT	-7 937 015	-3 968 508	-5 979 865	75,3	-1 957 150
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 306 432	-2 653 216	-2 530 076	47,7	-2 776 356
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 901 870	-950 935	-488 425	25,7	-1 413 445
TOIMINTAKULUT	-24 295 874	-12 147 937	-13 618 939	56,1	-10 676 935
TOIMINTAKATE	-22 141 256	-11 070 628	-10 041 800	45,4	-12 099 456
VALTIONOSUUEDET	32 732 373	16 366 187	19 619 600	59,9	13 112 773
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-115	-58	-1 472	1 280,2	1 357
VUOSIKATE	10 591 002	5 295 501	9 576 327	90,4	1 014 674
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 139 871	-4 569 936	-4 461 159	48,8	-4 678 712
TILIKAUDEN TULOS	1 451 130	725 565	5 115 168	352,5	-3 664 038
TULOSLASKELMA	1 451 130	725 565	5 115 168	352,5	-3 664 038
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	1 451 130	725 565	5 115 168	352,5	-3 664 038

Talouspalvelut

Talouspalvelujen tukipalveluasiakkaista Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy ja Hyrynsalmen kunta siirtyivät kuluvan vuoden alusta toisille palveluntuottajille. Kainuun hyvinvointialueen talouspalvelut on kuitenkin laatinut niille viime vuoden tilinpäätöksen ja taloustilastoinnin. Kainuunmeren Työterveys Oy siirtyi osakekaupan myötä vuoden 2022 lopulla osaksi Mehiläinen-konsernia. Kainuunmeren Työterveys Oy:lle taloushallinnon palvelut tuotettiin huhtikuun 2023 loppuun saakka. Siirtymävaiheessa palvelujen tuottaminen on aiheuttanut jonkin verran ylityökertymiä henkilöstölle. Kertyneet ylityöt pyritään pitämään vapaina kuluvan vuoden loppuun mennessä. Lisäksi alkuvuonna palkattiin määräajaksi viime vuoden lopulla eläkkeelle jäänyt laskentasihteeri. Vuoden toisella neljänneksellä muille palveluntuottajille siirtyneiden asiakkaiden toimeksiantojen työkuorma on hiljalleen vähentynyt.

Järjestelmävastaavan tehtävään on rekrytoitu uusi työntekijä organisaation ulkopuolelta eläköityvän henkilön tilalle. Kuluvan vuoden aikana on jäämässä eläkkeelle kaksi laskentasihteeriä, joiden tilalle ei todennäköisesti tulla palkkaamaan uusia työntekijöitä. Talous- ja toimintasuunnittelua on vahvistettu toisella controllerilla. Talouspäällikön irtisanoutuminen aiheuttaa jälleen tehtävämuutoksia talouspalveluissa. Virka täytetään määräajaksi sisäisin järjestelyin ja todennäköisesti talouspalveluihin tullaan rekrytoimaan yksi laskentasihteeri organisaation ulkopuolelta joko määräajaksi tai toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen.

Taloushallinnon järjestelmiä on kehitetty ja päivitetty vastaamaan automaattisen talousraportoinnin vaatimuksia. Järjestelmähankintoja on pystytty osittain kattamaan hyvinvointialueille kohdennetulla ICT-muutosrahoituksella. Taloussuunnittelu kaudelle 2024–2027 on aloitettu kesäkuussa henkilöstömenotietojen siirrolla palkkajärjestelmästä uuteen taloussuunnittelujärjestelmään (Analysis for Microsoft Excel eli AFO). Järjestelmä on avoinna suunnittelua varten jo kesän ajan, vaikka varsinaisten taloussuunnittelukoulutusten ajankohta siirrettiin elokuun alkuun. Toimialueiden talousarvioesitysten tallennuksen määräaika on asetettu elo-syyskuun vaihteeseen.

Talouspalvelujen toteuma-% suhteessa koko vuoden talousarvioon ajalla 1.1.-30.6.2023 on 54,2 %, viime vuoden vastaava luku suhteessa tilinpäätökseen 2022 oli 49,4 %. Toimintakulujen toteuma-% suhteessa talousarvioon on 57,1 %. Vuonna 2022 tammi-kesäkuun toimintakulujen kertymä oli 50,2 % koko vuoden kertymästä. Vuoden alkupuoliskon toteumatietojen pohjalta on syytä olettaa, että talouspalvelujen palveluyksikön talousarvio tulee ylittymään n. 10 %.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluissa on normaalitoiminnan lisäksi tehty uuden organisaation käynnistämiseen liittyviä tehtäviä. Henkilöstöpalveluissa on valmisteltu ohjeistuksia ja paikallinen neuvottelutoiminta on ollut edelleen aktiivista. Neuvoteltuun sopimusratkaisuun liittyen on käyty järjestelyvaraneuvotteluja. Henkilöstöstrategian valmistelua varten on valmisteltu kyselyä ja asiaa on esitelty tulevaisuuslautakunnassa. Palkkapalveluissa henkilöstö on joutunut tekemään ylityötä hyvinvointialuemuutoksesta johtuen.

Työterveyshuollon tuottaminen siirtyi Mehiläiselle 1.5.2023 ja yhteistyötä on käynnistetty yhteisissä palavereissa kevään aikana. Meneillään on myös KEVA:n kehittämishanke liittyen työterveysyhteistyöhön tavoitteena sairauspoissaolojen vähentäminen ja henkilöstön työkyvyn ylläpitäminen.

Työterveyshuoltoon liittyen on aloitettu Kompassityökalujen sisältörakentaminen hyvinvointialueen toimintojen mukaisiksi. Kompassityökalujen käyttöönoton tavoiteaikataulu on lokakuu 2023. Uuden päihdeohjelman valmistelu on edennyt suunnitellusti. Työsuojelussa on päivitetty runsaasti työsuojeluun liittyviä ohjeistuksia. Rekrytoinnin osalta henkilöstön saatavuus on jatkunut haasteellisena ja kesälomakaudelle ei kaikkiiin sijaisuuksiin ole saatu työntekijöitä.

Osaamisen kehittämiseksi on järjestetty koulutuksia myös loppukevään aikana. Kansainvälisen rekrytoinnin hanke (Maailmalta oppipolun kautta työntekijäksi Kainuun hyvinvointialueelle) on käynnistynyt. Hankkeen tavoitteena on turvata Kainuun hyvinvointialueen henkilöstöresursseja pitemmällä aikajänteellä. Henkilöstöpalvelujen palkkatoteuma on 49,5 %.

Asiantuntijapalvelut

Asiakirjahallinto- ja neuvontapalvelut

Asiakirjahallinnossa on tehty hyvinvointialueen tiedonohjaussuunnitelma ja tietosuojan- ja asiakirjahallinnon ohjeita ja lomakkeita. Potilasasiamiestoiminnassa on muistutusten käsittely viety CaseM asianhallintajärjestelmään ja siihen liittyvät prosessit ja työohjeet on tehty ja tavoitteena on, että myös muistutusten käsittelyn läpimenoaikoja voidaan näin seurata.

Tietohallintopalvelut

Tietohallintopalvelujen toimintakulut toteutuvat aikaisempien vuosien mukaisesti etupainotteisesti, johtuen alkuvuodesta maksuun tulevista isoista lisenssikustannuksista ja palveluostoista. Muuten kuluvan vuoden talouskehitys näyttäisi vastaavan suunniteltua. Tietohallinnon toiminnasta on pyritty etsimään säästöjä talouden tasapainottamisohjeistuksien mukaisesti, mutta valitettavasti isoja säästökohteita ei löydy johtuen siitä, että tietohallinnon budjetti koostuu pääosin koko hyvinvointialueen ja muiden toimialueiden toiminnassa käytettävistä tietojärjestelmä-, laite- ja palvelukustannuksista. Pientä säästöä on löydetty tietoliikennekustannuksista sekä leasingkustannuksista, kun laitteiden ja ohjelmistojen määrää on voitu vähentää.

Muussa toiminnassa on alkuvuonna näkynyt hyvinvointialueelle siirtyminen ja erilaisten käynnissä olevien ICT- muutoshankkeiden jatkuminen kuluvan vuoden aikana. ICT-muutoshankkeen projektit työllistävät projektissa mukana olevien lisäksi myös muuta tietohallinnon henkilöstöä. Talouslukujen vertailussa huomioitavaa, että aikaisemmista vuosista poiketen, tietohallinnolla on hyvinvointialueiden aloittamisen johdosta valtionapumuotoista hankerahaa käytettävissä ICT-muutoshankkeisiin valtionapuehtojen mukaisesti.

Tekniset palvelut

Toimistosihteerin/laskentasihteerin tehtävissä on aloittanut uusi henkilö 1.4.2023. Tehtävät jakautuvat 50 % kiinteistötekniikka ja 50 % materiaaliopalvelut.

Tekniset palvelut ovat kilpailuttaneet aurinkovoimalan hankinnan Hansel Oy:n dynaamisen hankintajärjestelmän (DPS) kautta. Voimalan teho 150 kWp ja voimalan avulla vähennetään ostoenergian tarvetta sekä leikataan kesäajan jäähydyksen aiheuttamia tehopiikkejä (kaksi korkeinta piikkiä määrittelee pätötehomaksun suuruuden). Hankinnan arvo on n. 113 000 € (alv. 0 %) ja takaisinmaksuaika n. 4–5 vuotta riippuen tulevaisuuden energiahinnoista. Investoinnin yhteydessä Kainuun keskussairaalan E- osan sähkösyöttö on siirretty F- rakennuksen sähkösyöttöön. Tällä varmennetaan E- rakennuksen katkeamaton varavoima, saadaan irtisanottua E- rakennuksen kalliimpi pienjänniteliittymä sekä vältetään talouskeskuksen uuden varavoimakoneen hankinta (siirretään E-osalta).

Teknisten palvelujen toimintakulut ovat toteutuneet kokonaisuudessaan hieman alle budjetoidun, joskin heittoa on suuntaan tai toiseen budjetin sisällä.

Materiaalipalvelut

Varaston (7001) toimitusvarmuus asiakkaille oli seurantajaksolla Q1-Q2/2023 keskiarvollisesti 97,6 (%) prosenttia. Varastoitavien tuotteiden kirjanpidollinen arvo on kasvanut hieman alkuvuoteen nähden (Q1, 993 248 €) 1060081 (€) euroon. Hoitotarvikkeiden saatavuus vertailujaksolla oli edelleen hyvällä tasolla, mutta Ukrainan tilanteen ja tiettyjen raaka-aineiden saatavuusongelmien vuoksi joissain tuotteissa esiintyy toimittajakohtaisia toimitusviiveitä.

Henkilöstökulut kehittyivät seurantajaksolla suotuisasti ja olivat hieman budjetoitua alhaisemmalla tasolla. Tietohallintopalveluiden ennakkolaskutuksen sekä postipalvelumaksujen edelleen laskutuksen keskeneräisyyden vuoksi palvelujen ostot ylittävät kyseisten budjettitilien talousarvion seurantajaksolla. Henkilöstön osalta seurantajaksolla on ollut useita pitkiä poissaoloja, joilla korottavaa vaikutusta henkilöstökulujen toteumaan ja jotka ovat haastaneet materiaalipalveluiden palvelulupauksen toteutumista.

Toiminnanohjausjärjestelmän kehittämisprojekti valmistunut seurantajaksolla ja projektin aikana muodostetut työkalut otettu materiaalipalveluiden toiminnan tehostamiseksi käyttöön. Terminaalitilojen työturvallisuutta parannettu useiden pienhankintojen myötä.

Kuljetuspalvelut

AtPu kilpailutus koskee myös kuljetuspalveluiden alaisuudessa olevaa ateriakuljetuksia. Vuodelle 2024 ei enää tehdä talousarviota omalle toiminnalle kuin alkuvuodeksi, loppuvuosi ostopalveluina.

Matkalippujen, hotellihuoneiden ja vierashuoneiden varauksiin ja laskuksiin liittyvät tehtävät hajautetusti pois kuljetuspalveluiden alta. Vierashuoneiden hallinnointi siirtyy rekrytointiyksikköön, matkalippu- ja hotellihuoneiden varaukset toimialakohtaisille sihteeristölle.

Ravinto-, puhtaanapito- ja tekstiilipalvelut Ravintopalvelut

Vuolijoen palvelukeittiö toiminta lopetettiin omana toimintana 28.2.2023. Toiminnan muutos on ollut hyvä ratkaisu. Alustava kustannus säästö on 150 000 € /v.

Henkilöstön sairaspöissaoloja on ollut paljon 1.1 - 13.8.2023 välisellä ajalla. Poissaoloja on 2,73 henkilöä päivää kohden. Määräaikaisia työntekijöitä on ollut runsaasti, joita on välillä ollut vaikea saada. Kesäaikana pakasteiden huonon toimivuuden kannalta on ollut haasteellista, on jouduttu vuokraamaan pakastekontti.

3.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Talouspalvelut

Talouspalvelut tuotetaan Kainuun hyvinvointialueelle toistaiseksi organisaation omana toimintana. Järjestämissuunnitelman mukaisesti Tuotannon hallinto- ja tukipalvelujen toimintatapoja tullaan tarkastelemaan kokonaisvaltaisesti. Talouspalvelujen osalta tarkasteltavia nykyisen toimintamallin vaihtoehtoja ovat toimintojen kokonais- tai osaulkoistus. Ulkoistusratkaisuihin liittyy merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia riskejä, minkä vuoksi asiaa on valmisteltava maltillisesti ja realistisesti tarkastellen. Kainuun alueella toteutetuista kuntaorganisaatioiden taloushallinnon palvelujen ulkoistusratkaisuihin on annettu välillä erittäin negatiivista palautetta. Mikäli taloushallinnon palvelujen tuottamista jatketaan omana toimintana, osaavan henkilöstön saatavuus tehtäviin on jatkossa haastavampaa. Tämä lienee rasitteena myös ulkoisten taloushallinnon palveluntuottajien toiminnan laadun ylläpitämisessä.

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut tuotetaan Kainuun hyvinvointialueelle toistaiseksi organisaation omana toimintana. Järjestämissuunnitelman mukaisesti Tuotannon hallinto- ja tukipalvelujen toimintatapoja tullaan tarkastelemaan kokonaisvaltaisesti. Henkilöstöpalvelujen osalta tarkasteltavia nykyisen toimintamallin vaihtoehtoja ovat palkanlaskentapalvelujen ulkoistus. Ulkoistamista pohdittaessa on tarkasteltava realistisesti mahdolliset toiminnalliset ja taloudelliset riskit sekä emo-organisaatiolle ulkoistuksessa jäävät tehtävät. Henkilöstöpalveluihin kuuluvan rekrytointiyksikön haasteena on osaavan henkilöstön saatavuus tehtäviin.

Asiantuntijapalvelut Asiakirjahallinto- ja neuvontapalvelut

Haasteena on yhteiset toimintakäytännöt sähköisen tiedon käsittelyyn koko hyvinvointialueella. Myös henkilöstön osalta haasteena sairaslomat, koska arkiston työtehtäviin ei voida ottaa henkilöä, jota ei ennätetä perehdyttää. Osatyökykyisiä työntekijöitä, joiden työssä jaksaminen on haasteellista.

Potilasasiamiestoiminta on säästösyistä pienennetty 60 % työaikaan ja potilasasiamiehen sihteerin työaika 40 %. Hyvinvointialueella on tuotettava vuoden 2024 alusta potilasasiamiespalvelut koko alueella myös yksityisille toimijoille ja tämä asia tarkastellaan loppuvuoden 2023 aikana, riittääkö 60 % työaika vai palataanko 100 % työaikaan.

Tietohallintopalvelut

Tietohallintopalvelut tuotetaan Kainuun hyvinvointialueelle toistaiseksi organisaation omana toimintana. Järjestämissuunnitelman mukaisesti tietohallintopalvelujen toimintatapoja tullaan tarkastelemaan ja nykyisen toimintamallin vaihtoehtoina on toimintojen kokonais- tai osaulkoistusta. Ulkoistusratkaisuihin liittyy merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia riskejä, minkä vuoksi asiaa on valmisteltava maltillisesti ja realistisesti tarkastellen. Omana toimintana toteutettaessa resurssiriskejä voi esiintyä esim. kokeneempien asiantuntijoiden saatavuudessa, sillä palkkatasollisesti emme pysty kilpailemaan markkinoilla.

Tekniset palvelut

Talouden kehitymä on pääsääntöisesti budjetoidun mukaista tai sen alle. Yleinen hintatason ja haasteellinen taloussuunnitteluvuosi 2023 ja Kainua uuden sairaalan takuuajojen osittainen päätyminen näkyy budjetin toteutumassa.

Tulevat taloussuunnitteluvuodet tulevat olemaan haasteellisia hintatasojen nousujen ja yleisen epävarmuuden vallitessa maailmalla. Epävarmuutta tuo myös ostettavan sähköenergian kilpailuttaminen, jossa vuoden 2024 sähköhinnalle ei saada suojauksia. Toisaalta rakennettava aurinkosähkövoimala ja kiinteistöjen sähkösyöttöjen uudelleen järjestely hillitsee kustannusten nousua sekä sähkön hinnan kehityksen uskotaan olevan maltillista lähivuosina.

Materiaalipalvelut

Varaston (7001) toimitusvarmuuden odotetaan säilyvän välillä 96–97 %. Hoitotarvikkeiden saatavuus tulee säilymään hyvällä tasolla, mutta Ukrainan tilanteen ja raaka-ainepulan vuoksi joissain tuotteissa tulee esiintymään edelleen toimittajakohtaisia saatavuusongelmia. Osa koronapandemian hoitoon hankituista tuotteista sisältää riskin alaskirjaukseen varastosta tuotteen teknisen käyttöiän päättymisen vuoksi.

Työturvallisuuden ja henkilöstön työhyvinvoinnin lisäämiseen tullaan keskittymään oleellisesti vuoden

2023 loppupuoliskon aikana. Toteutetaan tuotteiden merkintään langaton tulostusratkaisu loppuvuoden 2023 aikana.

Kuljetuspalvelut

Kuljetuspalveluiden vammais- ja sosiaalihuollon kuljetuksien osuus on päätetty siirtää Tervia Logistiikka Oy:öön. Syksyn 2023 aikana henkilöstön kuuleminen ja valmistelevat toimet siirtymiselle.

Ravinto-, puhtaanapito- ja tekstiilipalvelut

Ravintopalveluissa toiminta talouden näkökulmasta on suunnitellun mukaista. Myyntituotot kokonaisuutena ovat suurempi kuin suunniteltiin. Myynnistä ulkoinen myynti ylittää suunnitellun, sisäinen myynti jää alle suunnitellusta.

Henkilöstömenot ovat alle suunnitellun, vaikka sairaspöissaoloista johtuvia määräaikaista henkilöstöä on jouduttu ottamaan usein.

Ulkoisen vuokran kustannus tulee ylittymään, talousarvioon on varattu liian vähän määrärahoja sille.

4. Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut

4.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Yleistä

Terveyden- ja sairaanhoidon toimialueen tulos on edelleen varovaisen myönteinen talousarvioon nähden, joskin itse talousarvio on koko hyvinvointialueen tasolla vahvasti alijäämäinen. Mittavaa alijäämää on myös terveyden- ja sairaanhoidon toimialueella lähdetty taittamaan toimintaa ja palvelurakenteita tarkastelemalla. Järjestämissuunnitelma ja sen konkreettiset ensi vaiheen toimenpiteet ovat antaneet tähän hyvän pohjan. Tehtävää on kuitenkin edelleen runsaasti, eivätkä 2 % välittömät säästötavoitteet ole kaikilta osin kohdistuneet niihin toimintoihin, joihin niiden alun perin arvioitiin kohdistuvan. Henkilöstömenoissa säästäminen on tosiasia, mutta ei tavoitella. Keskeisenä ratkaistavana kysymyksenä on edelleen osaavan oman työvoiman saanti ja yksityisten palveluntuottajien kanssa kumppanuudessa tai osaulkoistuksissa tehtävät ratkaisut, jotka toivottavasti taittavat toimialueelle erittäin kallista yksityisen lääkäriyövoiman henkilöstöhankintaa. Haaste ei ole helppo, sillä myös toimialueen henkilöstö eläköityy, terveydenhuollon ammattilaisten veto- ja pitovoimasta kilpaillaan kansallisesti ja toisaalta ikääntyvä väestöpohja tarvitsee jatkossa yhä lisääntyvissä määrin terveyden- ja sairaanhoidon palveluita.

Terveyden- ja sairaanhoidon toimialueen ensimmäistä puolivuotiskautta tuoreena hyvinvointialueena leimasi yhä odotetusti perustoiminnan vakiinnuttamisen tarve, joka varmasti jatkuu koko vuoden 2023. Tulevina vuosineljänneksinä toimialueella on kuitenkin asteittain lisääntyviä mahdollisuuksia keskittyä laaja-alaisemmin hyvinvointialueen asettamiin strategisiin tavoitteisiin ja niiden toteuttamiseen. Esimerkiksi hyvään johtamiseen ja henkilöstön hyvinvointiin keskittyvät tavoitteet vievät toimialuetta joka tapauksessa kohti toivottua talouden tasapainottamista. Ratkaisu on toivottu niin taloudellisesti kuin työhyvinvoinninkin kannalta. On kuitenkin tärkeää muistaa, että suurimpien uudistusten ja strategisten muutosten vaikutukset toimintakulttuuriin ja talouteen tulevat vasta useiden vuosien aikaviiveellä. Sama koskee esimerkiksi tehostettua diagnoosien kirjaamista, jolla on keskeinen vaikutus koko hyvinvointialueen rahoitukseen. Nopeampia, vuodelle 2023 kohdistettuja toimintatuottoja on odotettavissa kuitenkin vielä lisää esimerkiksi Puolangan osaulkoistuksen tasauslaskutuksen jälkeen.

Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut

Apteekin toiminta on normalisoitumassa toimintamittareiden näkökulmasta tammi-maaliskuun jyrkän pudotuksen jälkeen. Apteekin talous on tasapainossa. Uuden liuosvaraston rakentaminen on kesken Kajaanin keskussairaalan vanhaan ruokalaan. Merkittävänä uudistushankkeena perusterveydenhuollon tueksi alkaa perusterveydenhuoltoon suunnattava moniammatillinen osastofarmasiahanke elokuussa 2023. Hanke toteutetaan osana ministeriön vahvasti tukemaa tulevaisuuden sote-keskus-ohjelmaa.

Radiologisten tutkimusten määrien kasvu on jatkunut hieman etenkin perusterveydenhuollon osalta. Kasvua selittää perusterveydenhuollon parantunut lääkäritilanne. Magneettitutkimusten osalta jononpurkua on tehty säännöllisesti kesäkuuhun saakka ennen kesälomakauden taukoa. Kesäkuussa tietokonetomografialaitteen röntgenputken rikkoontuminen ja vaihtaminen aiheuttivat kuluja. Sihteeripalvelut-yksikössä talous on toteutunut arvioidun mukaisesti. Kevätkaudella henkilöstön sairastavuus aiheutti akuutteja poissaoloja, joihin ei kaikkiin saatu sijaistuksia. Toiminnan haasteena on pula terveydenhuollon resursseista, joka heijastuu myös sihteerityöhön esimerkiksi lukuisina muutoksina ja peruutuksina ajanvarauksissa. Yksikkö on mukana sosiaali- ja terveysministeriön Hyvä työelämä -hankkeessa, joka käynnistyy syksyllä 2023.

Välinehuolto ja infektioiden torjunnassa henkilöstöresurssi ollut ajoittain hyvinkin tiukalla. Välinehuolto on siirtynyt vyörytyksestä sisäiseen laskutukseen. Välinehuollon tulokertymä koostuu täysin Nordlabin välinehuoltopalveluiden ostoista. Laitteissa huolto- ja korjaustöiden tarvetta. Infektioiden torjunnassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Patologian laboratorioon saapuneiden näytteiden määrä nousi hieman (+6 %) Vuoden 2022 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna). Vainajahuollossa huollettujen vainajien määrä laski edellisvuoteen verrattuna 19 %. Toiminnan resurssointi säilyi ennallaan. Kudos- ja solunäytteiden vastausajat pysyivät hyvin tavoitevastausaikojen puitteissa. Yksikön johtamisen järjestelmä auditointiin 26.4.2023 osana hyvinvointialueen ulkoista auditointia; auditointipalaute oli erinomainen ja patologian palvelutuotannon johtamisjärjestelmän toteutus arvioitiin laatustandardin vaatimukset täyttäväksi. Talouskehityksessä reagenssien hintojen voimakas nousu näkyy. Oulun Yliopistollinen sairaala ei ole laskuttanut vielä kertaakaan ostetuista patologian palveluista, mutta arvio on, että ostopalvelujen käytössä ja kustannuksissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Diagnostisten ja hoidollisten tukipalveluiden toimintatuottoja on kertynyt 1–6/2023 ajalla hieman viime vuotta ja talousarviota enemmän.

TOIMINTATUOTOT	Tot.(-1)	Tot.(kkvv)	TA muut.jälk.	1-06.2023/ TA2023	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	1-06.2022	1-06.2023	1-06.2023	muut jälk.%			
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut	180	209	166	63,1	122	331	406
Lääkehuolto	76	118	80	73,5	42	160	191
Kuvantaminen	102	90	83	54,1	76	165	202
Patologia	2	2	3	34,7	4	6	6

Diagnostisten ja hoidollisten tukipalveluiden toimintakulut olivat viime vuoden tasolla, 500 t€ talousarviota pienemmät.

TOIMINTAKULUT	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut	-6 334	-6 657	-7 131	46,7	-7 605	-14 262	-12 802
Lääkehuolto	-844	-868	-888	48,9	-908	-1 776	-1 617
Kuvantaminen	-2 873	-2 941	-3 123	47,1	-3 306	-6 247	-5 879
Patologia	-321	-359	-435	41,2	-511	-870	-708
Välinehuolto ja infektoiden torjunta	-544	-571	-658	43,4	-746	-1 316	-1 057
Sihteeripalvelut	-1 752	-1 918	-2 026	47,3	-2 135	-4 053	-3 540

Diagnostisten ja hoidollisten tukipalveluiden henkilöstökuluissa on viime vuoteen verrattuna hieman kasvua, mutta toteuma on tästä huolimatta 400 t€:a talousarviota vähemmän. Muutoin toimintakulut ovat melko samantasoiset kuin vastaavalla ajalla vuonna 2022.

	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
HENKILÖSTÖKULUT	-4 270	-4 579	-4 965	46,1	-5 352	-9 931	-8 689
PALVELUJEN OSTOT	-1 051	-1 117	-1 140	49,0	-1 162	-2 279	-2 211
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-778	-826	-757	54,5	-689	-1 515	-1 451
MUUT TOIMINTAKULUT	-235	-135	-269	25,2	-402	-537	-450
TOIMINTAKULUT	-6 334	-6 657	-7 131	46,7	-7 605	-14 262	-12 802

Kuntoutuspalvelut

Kuntoutuspalvelut palvelualueen talous on tasapainossa. Vuoden 2022 vastaavaan ajanjaksoon verrattuna asiakaskontaktien määrä on kasvanut 10 %, mikä on toimialueen kokonaisuuden kannalta hyvä uutinen. Etäkontaktien määrä on kasvanut puhe-, fysio- ja ravitsemusterapian sekä psykologien käyntien osalta.

Henkilöstötilanne palvelualueella on hyvä ja ostopalveluihin on tarvinnut turvautua suunniteltua vähemmän. Ostopalvelua on käytetty lääkinnällisen kuntoutuksen, lymfaterapian ja veteraanikuntoutuksen ostoihin, kahden psykologin perhevapaan sijaisuuksiin, puheterapia-arviointeihin Suomussalmella ja Hyrynsalmella sekä vähäisesti kouluttajalääkäriostoon. Kaikki virkalääkäreiden vakanssit ovat täytettyinä ja hoitotakuu toteutuu lääketieteellisillä poliklinikoilla. Hoitotakuu kuitenkin ylittyä esimerkiksi ikäihmisten kuulon kuntoutusohjauksessa, ravitsemusterapiassa sekä toimintaterapiassa ja puheterapia-arvioinneissa. Ratkaisua jonojen hallintaan työstetään yhdessä esihenkilöiden ja henkilöstön kesken uudistamalla prosesseja ja jakamalla työtaakkaa tasaisemmin ammattiryhmän sisällä. Hoitotarvikejakelussa on otettu käyttöön Effector-ohjelmiston testiversio ja ohjelman käyttöönottoa työstetään. Ulkoinen sertifikaatti päivitettiin huhtikuussa 2023.

Palvelualueella toteutetaan monenlaisia kehityshankkeita ja toiminnan uudistumisen kokeiluja. Esimerkiksi koulufysioterapiatoimintaa on kokeiltu neljällä Kainuun koululla. Myös fysioterapeutteja koulutetaan edelleen erinomaiseksi todettuun suoravastaanottomalliin. Moniammatillinen vastaanottomalli ja perusterveydenhuollon jonojen purkaminen on tosin ruuhkauttanut perusterveydenhuollon fysioterapiaa. Jonon purkuun on saatu hankerahoitusta ja jonon purku käynnistyy loppukesästä kahden fysioterapeutin toimesta. Traumapolille suunnitellaan fysioterapeutin työpanoksen lisäystä siirtämällä muista erikoissairaanhoidon palveluista resursseja sinne.

Kuntoutuspalvelut palvelualueella toimintatuottoja kertynyt viime vuotta ja talousarviota hieman vähemmän, mikä osittain johtuu kehitysvammaosaston kuntoutushoitopäivämaksun omavastuuosuuden muutoksesta (lain mukainen laskutus).

TOIMINTATUOTOT	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk. %	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
Kuntoutuspalvelut	261	161	221	36,3	282	443	530
Apuvälinekeskus ja hoitotarvikejakelu	91	25	55	22,5	85	110	136
Fysiatr ia ja fysioterapia	104	101	104	48,7	106	207	211
Kuntoutustutkimus ja erityisterapia	43	25	38	33,3	50	75	82
Kehitysvammaosasto ja -poliklinikka	23	10	25	19,4	40	50	100

Kuntoutuspalvelut palvelualueen toimintakulut ovat nousseet viime vuoteen verrattuna n. 600 t€, mikä johtuu hoitotarvikejakelun siirtymisestä kuntoutuspalvelujen alle terveyskeskuspalveluista. Lisääntyneet henkilöstökulut ja hoitotarvikkeiden hankinta ovat kasvattaneet menoja. Talousarvion kasvu perustuu siis materiaalihuollosta ja terveyskeskuspalveluista saaduista hoitotarvikejakelun kustannustiedoista. Hoitotarvikejakelussa kustannukset ovat hieman ylittyneet. Kuntoutuspalveluissa toimintakulut ovat kuitenkin hieman alle talousarvion.

TOIMINTAKULUT	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk. %	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
Kuntoutuspalvelut	-6 062	-6 634	-6 886	48,2	-7 138	-13 771	-12 319
Apuvälinekeskus ja hoitotarvikejakelu	-2 609	-2 878	-2 781	51,7	-2 685	-5 563	-5 365
Fysiatr ia ja fysioterapia	-1 394	-1 495	-1 708	43,8	-1 920	-3 415	-2 829
Kuntoutustutkimus ja erityisterapia	-1 427	-1 551	-1 670	46,4	-1 788	-3 340	-2 829
Kehitysvammaosasto ja -poliklinikka	-632	-705	-727	48,5	-749	-1 454	-1 296

Lasten ja perheiden terveyspalvelut

Kouluterveydenhuollossa on kova työkuorma lasten oireilun työllistäessä aiempaa enemmän. Asetusten mukaisten tarkastusten toteuttamisessa on ollut haasteita. Terveystoimintajia on saatu vakituisiin tehtäviin ja sijaisuuksiin. Henkilöstön mitoituslaskenta tehtiin ensimmäisen kerran koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon, jonka mukaan työntekijöissä on noin yhden terveydenhoitajan vaje. ADHD-lasten tarkastuksia siirretään perustasolle erikoissairaanhoidosta ja lääkäreitä on koulutettu tähän osa-alueeseen. Muutos vielä kesken. Positiivista on, että koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäreitä on saatu riittävästi virkatyönä ja kalliimmista ostopalveluista on pystytty luopumaan.

Neuvolatyössä tarkastukset on pystytty toteuttamaan asetusten mukaan. Henkilöstön mitoituslaskenta tehtiin neuvolassa ensimmäisen kerran. Terveystoimintajien ja hyvinvoinnin laitoksen uudet mitoituslaskelmat terveydenhoitaja/lapsi ja terveydenhoitaja/raskaana oleva toteutuvat. Lastenneuvolalääkäreitä on riittävästi, mutta äitiysneuvolan lääkäreistä on jonkin verran pulaa. Haasteita ratkotaan yhdessä yleislääketieteeseen erikoistuvien kanssa, jotka ovat halunneet suorittaa koulutusjaksonsa äitiysneuvolatoimintaan perehtyen. Äitiysneuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on Hellä- hankkeen alle 25-vuotiaille tarkoitetun maksuttoman ehkäisyn kokeilun aikana koulutettu seksuaalineuvoja ja terveydenhoitaja ehkäisyasioihin. Koulutusten myötä lääkäreiden työaika on vapautunut muuhun lääkärityöhön.

Lastentaudeilla on erikoislääkäripulaa ja ostopalveluja etenkin päivystyksen järjestämiseksi on jouduttu käyttämään. Konsulttilääkäreiden päivystyskorvauksiin on käytetty enemmän kuin 2022, mutta kulujen toteuma jäi kuitenkin alle talousarvion. Henkilöstökulut ja työvoiman vuokraus on myös pysynyt talousarvion mukaisena. Lastenneurologialla on ollut erikoistuvan lääkärin työpanosta käytettävissä ja ostopalveluja ei ole tarvittu.

Joillekin lapsille on jouduttu aloittamaan erittäin kalliita lääkehoitoja (jopa 120 000 e/vuosi/lapsi). Hoitotarvikekuluihin ja lääkkeisiin on mennyt talousarviota enemmän. Suurimmat kulut tulevat diabeteksen hoidosta, jossa kustannuksia aiheuttavat muun muassa insuliinipumput. Asiakaspalvelujen ostot ovat sen sijaan olleet arveltua maltillisemmat.

Synnytyksen ja naistentautien -yksikön erikoislääkäreiden virat ovat toistaiseksi täynnä, mutta osa-aikaisten määrä on suuri. Kätilötilanne on ollut kohtuullisen hyvä ja avoimiin vakituisiin tehtäviin on ollut hakijoita. Ulkokuntalaisia synnyttäjiä on jopa edellistä vuotta enemmän, mutta kainuulaisten synnyttäjien osuus näyttää Kajaanin ja Sotkamon ulkopuolella pienevän. Vuonna 2022 oli 1–6 kk 384 ja 2023 oli 343 synnytystä.

Poliklinikan jonotilanne on parantunut alkuvuonna hoitotakuuseen oman työvoiman lisäleikkausaikojen voimin. Ostopalvelua tai jononpurkua ei ole tarvittu. Jonotilanne naistentaudeilla pahenee, johtuen lisääntyneestä lähetemäärästä perusterveydenhuollon purkaessa jonojaan.

Lasten ja perheiden perhepalveluissa toimintatuottoja kertynyt hieman vähemmän kuin viime vuonna ja alle talousarvion. Erikoistuvien lääkäreiden koulutuskorvausten ennakoidaan nostavan toimintatuottoja myöhemmin vuonna 2023.

TOIMINTATUOTOT	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
Lasten ja perheiden terveystuotot	1 280	1 176	1 267	46,4	1 358	2 534	3 182
Äitiys- ja lastenneuvola, perhesuunn.	12	10	6	73,5	3	13	30
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	10	3	11	14,4	19	22	17
Naistentaudit, äitiyshuolto ja synnytys	929	808	879	45,9	951	1 759	758
Lasten ja nuorten somaattinen esh	329	355	370	48,0	385	740	2 376

Lasten ja perheiden perhepalveluissa henkilöstökuluja on ollut saman verran kuin viime vuonna samaan aikaan ja talousarvioon on budjetoitu. Palvelujen ostoihin on mennyt noin 350 t€ vähemmän. Suurentuneet lääkekulut näkyvät aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden lukemassa.

TOIMINTAKULUT	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
Lasten ja perheiden terveystuotot	-9 515	-9 194	-9 300	49,4	-9 406	-18 600	-19 545
Äitiys- ja lastenneuvola, perhesuunnitt.	-2 261	-1 833	-1 818	50,4	-1 803	-3 636	-4 574
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	-1 459	-940	-970	48,5	-1 000	-1 940	-2 843
Naistentaudit, äitiyshuolto ja synnytys	-3 019	-3 381	-3 290	51,4	-3 199	-6 580	-6 241
Lasten ja nuorten somaattinen esh	-2 775	-3 039	-3 222	47,2	-3 405	-6 444	-5 887

	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
HENKILÖSTÖKULUT	-5 996	-5 903	-5 974	49,4	-6 046	-11 949	-12 427
PALVELUJEN OSTOT	-2 778	-2 410	-2 592	46,5	-2 774	-5 184	-5 571
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-481	-569	-427	66,6	-285	-854	-983
MUUT TOIMINTAKULUT	-260	-312	-306	51,0	-300	-613	-565
TOIMINTAKULUT	-9 515	-9 194	-9 300	49,4	-9 406	-18 600	-19 545

Mielenterveyspalvelut ja riippuvuuksien hoito

Lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria, aikuispsykiatria ja riippuvuuksien hoito (päihdepalvelut) aloitti uutena palvelualueena hyvinvointialueen käynnistäessä toimintansa vuoden 2023 alussa.

Kehittämishankkeiden työryhmiin ja koulutuksiin osallistuminen on vaatinut paljon henkilöstöltä. Terapiat etulinjaan -hankkeen osalta vuoden ensimmäisellä neljänneksellä otettiin käyttöön terapianavigaattori, siihen kytkettyvä ohjattu omahoito ja nettiterapia sekä aloitettiin etulinjan lyhytterapeuttikoulutus.

Tavoitteena on parantaa etenkin varhaisvaiheen hoidon saatavuutta. Hellä-hankkeessa on yhtenä osiona kehitetty yhteistyötä kolmannen sektorin ja muiden päihdetoimijoiden kanssa Kainuun alueella. Päihteitä käyttävien äitien hoitoketjun kehittämistyötä jatketaan hankkeena. Keväällä päätynyt Mukana elämässä -hanke työsti hoitoketjuja ja työohjeita itsetuhoisen potilaan hoidossa. Uutena hankkeena on alkanut mielenterveyskuntoutujien työelämään paluuta tukeva IPS-valmennus.

Lastenpsykiatrian läheteiden määrä on ollut samaa tasoa kuin edellisenä vuonna. Viikko-osastona toimivan osaston kuormitus on ollut 100 % kesän sulkuun saakka. Lastenpsykiatrialla ei ole virkasuhteista erikoislääkäreitä ylilääkärin irtisanouduttua vuoden 2022 lopulla. Lastenpsykiatrian erikoislääkäripalvelua on jouduttu hankkimaan ostopalveluna vajaan 100 % työajalla.

Nuorisopsykiatrian läheteiden määrä on ollut runsas. Osasto on joutunut toimimaan koko ajan ylipaikoilla jopa 140–200 % kuormituksella kesän sulkuun saakka. Erikoislääkäritilanne on ollut viime vuotta parempi. Virassa toimivan ylilääkärin lisäksi maaliskuusta asti työssä on ollut erikoistuva lääkäri 60 % työajalla ja vuoden 2023 alusta asti on ollut saatavissa erikoislääkärin ostopalvelua yli 80 % työajan verran. Lisäksi virkasuhteinen osa-aikainen lääkäri on sijaistanut ylilääkäreitä osastolla yksittäisiä päiviä. Poliklinikalla lääkäriaikoja on ollut aikaisempaa paremmin saatavissa, mutta hoitohenkilöstön poissaolot ovat aiheuttaneet jonoa hoitosuhteiden aloitukseen.

Aikuispsykiatrian osasto on toiminut keskimäärin 98 % kuormituksella. Ajoittain osastolla on ollut ylipaikkatilanteita kuormitushuippujen yhteydessä. Kajaanin mielenterveys- ja päihdeyksikössä tehtiin viime vuoden puolella muutoksia toimintamalliin ja työnjakoon hoidon aloituksen sujuvoittamiseksi ja jonojen purkamiseksi. Tavoitteena on edelleen Terapiat etulinjaan -toimintamallilla ja hoitoja tiivistämällä välttää hoitajien syntyminen.

Aikuispsykiatrialla on työssä kolme virkasuhteista lääkäriä. Lisäksi erikoislääkäripalvelua avohoidon yksiköihin on hankittu reilun kahden lääkärin työpanoksen verran. Yli puolet tästä yksityiseltä palveluntuottajalta hankittavasta palvelusta on toteutunut etävastaanottona. Päihdelääkärin palvelua on hankittu noin 20 % työajalla ostopalveluna. Hankinnoista on puitesopimukset.

Mielenterveyspalvelut ja riippuvuuksien hoito palvelualueen talouden kokonaisuus vaikuttaa tällä hetkellä tasapainoiselta. Toimintatuottojen kertymä on viime vuoden kaltainen.

TOIMINTATUOTOT	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
	748	775	1 583	24,5	2 391	3 166	2 332
2022 Aikuisten mt-palvelut ja riipp. hoito	644						2 126
2022 Lasten psykiatrinen esh	37						78
2022 Nuorten psykiatrinen esh	67						127
2023 Mielenterveys- ja riippuvuuksien hoito		775	1 583	24,5	2 391	3 166	
Lastenpsykiatria		12	39	14,8	67	78	
Nuorisopsykiatria		76	66	57,8	56	132	
Mielenterveys- ja päihdepalvelut Kajaani		229	288	39,7	348	576	
Mielenterveys- ja päihdepalvelut Sotkamo		15	22	35,1	28	44	
Mielenterveys- ja päihdepalvelut Kuhmo		0	2	12,7	3	4	
Mielenterveys- ja päihdepalv. SUO ja HYR		25	39	31,7	53	78	
Mielenterveys- ja päihdepalv. Pmo ja Rvi		42	81	26,1	119	161	
Mielenterveys- ja päihdepalv. hallinto		264	806	16,4	1 348	1 613	
Aikuisten mt- ja päihdepalv. osastohoito		113	241	23,4	369	481	

Mielenterveyspalvelut ja riippuvuuksien hoito palvelualueella toimintakuluja on ollut n. 700 t€ edellisvuotta enemmän. Koko vuoden talousarviosta puolen vuoden toimintakuluihin mennyt 45,7 %. Henkilöstökulut ovat hyvin talousarviossa (570 000 € alle talousarvion). Erikoislääkäripalvelujen ostot ylittävät talousarvion reilun 120 000 € johtuen lähinnä ennakoimattomasta lastenpsykiatrin tarpeesta. Virkasuhteisten erikoislääkärien vähäinen määrä on kriittinen riski jokaisella palvelualueen erikoisalalla.

TOIMINTAKULUT	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
	-9 947	-10 662	-11 656	45,7	-12 650	-23 312	-20 235
2022 Aikuisten mt-palvelut ja riipp. hoito	-8 327						-16 924
2022 Lasten psykiatrinen esh	-578						-1 261
2022 Nuorten psykiatrinen esh	-1 043						-2 049
2023 Mielenterveys- ja riippuvuuksien hoito		-10 662	-11 656	45,7	-12 650	-23 312	
Lastenpsykiatria		-780	-711	54,9	-642	-1 421	
Nuorisopsykiatria		-1 111	-1 162	47,8	-1 214	-2 325	
Mielenterveys- ja päihdepalvelut Kajaani		-2 694	-3 375	39,9	-4 057	-6 750	
Mielenterveys- ja päihdepalvelut Sotkamo		-437	-467	46,8	-497	-934	
Mielenterveys- ja päihdepalvelut Kuhmo		-357	-444	40,2	-531	-887	
Mielenterveys- ja päihdepalv. SUO ja HYR		-522	-560	46,6	-598	-1 120	
Mielenterveys- ja päihdepalv. Pmo ja Rvi		-356	-373	47,8	-389	-746	
Mielenterveys- ja päihdepalv. hallinto		-2 824	-2 539	55,6	-2 254	-5 079	
Aikuisten mt- ja päihdepalv. osastohoito		-1 582	-2 025	39,1	-2 469	-4 051	

	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
HENKILÖSTÖKULUT	-5 558	-5 901	-6 473	45,6	-7 045	-12 946	-11 511
PALVELUJEN OSTOT	-3 761	-3 995	-4 423	45,2	-4 851	-8 846	-7 444
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-214	-239	-234	51,0	-230	-469	-425
MUUT TOIMINTAKULUT	-415	-527	-525	50,2	-523	-1 050	-855
TOIMINTAKULUT	-9 947	-10 662	-11 656	45,7	-12 650	-23 312	-20 235

Osastohoidon palvelut

Leikkaus- ja anestesiasairaanhoitajien rekrytointi on ollut haasteellista, sillä yksikössä tarvitaan pitkä perehdytys toimintaan. Leikkaustoiminnassa on ollut kesälomien mukainen supistettu toiminta. Jononpurkuleikkauksina on tehty tyrä- ja verisuonileikkauksia. Suurimmat jonot ovat tyrä- ja TEP-kirurgiassa.

Erikoissairaanhoidon osastohoidon kehittäminen on keskittynyt prosessien sujuvuuden varmistamiseen ja tehostamiseen. Vaihtuva henkilökunta on kuormittanut osastojen tilannetta. Hoitohenkilöstön sijaisuuksiin rekrytointi kotiin annettavaan palveluun erityisen haastavaa. Terveyskeskussairaaloihin jatkohoitoon jonotettiin yhä useita päiviä.

Erikoissairaanhoidon erikoislääkärisaatavuuden ongelmat jatkuvat edelleen, mutta positiivisena signaalina uusia erikoislääkäreitäkin on saatu rekrytoitua. Lääkärivuokrakulut ovat jatkaneet kuitenkin suhteellista kasvuaan. Vaikka lääkäriyövoimaa ei ole riittävästi, ovat tilat päivän kiireisimpinä tunteina ahtaat. Tavoitteena on tilojen käytön tehostaminen huonevarausjärjestelmää yksinkertaistamalla ja tehostamalla.

Terveyskeskusosastojen muutos kohti arviointi- ja kuntoutusyksiköjä on edennyt aluevaltuuston ja hallituksen tekemien päätösten täytäntöönpanovaiheeseen. Muutos on päätetty käynnistää Kuhmosta. Muutos vaatii vielä paljon suunnittelutyötä, yli palvelualueiden tehtävää yhteistyötä ja henkilöstön osallistamista sekä kansalaiskuulemista.

Lääkärityön suhteen Kuhmossa, Suomussalmella ja Sotkamossa on ollut hyvä osastolääkärityön jatkuvuus. Kajaanissa lääkäriyötä sen sijaan haittaa jatkuvuuden puute, joka myös kuormittaa osaston muuta henkilöstöä. Osastolääkäreiden saatavuuden turvaaminen Kajaanissa on keskeinen tavoite, kun hoivaosaston muuttoa suunnitellaan keskussairaalan yhteyteen akuuttihoitoa sisältäväksi yksiköksi. Suomussalmen vuodeosastorakennuksen heikko kunto ja huono sisäilma on herättänyt huolta henkilöstössä. Paltamon vastaanoton suhteen on myös vastaavaa huolta ollut osaa kiinteistöä koskien.

Osastohoidon palvelut -palvelualueella toimintatuottoja on kertynyt vähemmän kuin viime vuonna. Suurimmat erot tuottojen toteumisissa on myyntituottojen korvauksissa muilta hyvinvointialueilta sekä asiakasmaksuissa erikoissairaanhoidon osastohoidon palveluissa.

TOIMINTATUOTOT	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkw) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
	2 263	1 567	3 168	24,7	4 768	6 335	5 022
2022 Osastohoito	1 541						3 566
2022 Leikkaus ja anestesia	13						43
2022 Yleislääketieteen osasto D7	183						355
2022 Vaativan kuntoutuksen osasto C6	118						240
2022 Kuhmon terveystakeskussairaala	135						265
2022 Sotkamon terveystakeskussairaala	129						261
2022 S-salmen terveystakeskussairaala	145						292
2023 Osastohoidon palvelut		1 567	3 168	24,7	4 768	6 335	
Osastohoito erikoissairaanhoido		879	2 353	18,7	3 827	4 706	
Leikkaus ja anestesia		19	39	24,3	58	77	
Osastohoito perusterveydenhuolto		669	776	43,1	883	1 552	

Osastohoidon palvelut -palvelualueella toimintakulut ovat kokonaisuutena toteutuneet talousarvion mukaisesti.

TOIMINTAKULUT	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkw) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
	-18 523	-20 932	-21 365	49,0	-21 798	-42 729	-37 148
2022 Osastohoito	-9 561						-19 002
2022 Leikkaus ja anestesia	-3 088						-6 000
2022 Osasto L kirurgia	-35						-73
2022 Yleislääketieteen osasto D7	-1 644						-3 375
2022 Vaativan kuntoutuksen osasto C6	-916						-1 950
2022 Kuhmon terveystakeskussairaala	-1 056						-2 252
2022 Sotkamon terveystakeskussairaala	-1 008						-2 048
2023 S-salmen terveystakeskussairaala	-1 214						-2 448
2023 Osastohoidon palvelut		-20 932	-21 365	49,0	-21 798	-42 729	
Osastohoito erikoissairaanhoido		-10 912	-10 919	50,0	-10 926	-21 838	
Leikkaus ja anestesia		-3 381	-3 774	44,8	-4 167	-7 549	
Osastohoito perusterveydenhuolto		-6 639	-6 671	49,8	-6 704	-13 343	
	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkw) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
HENKILÖSTÖKULUT	-8 793	-9 201	-10 214	45,0	-11 228	-20 429	-18 032
PALVELUJEN OSTOT	-7 288	-8 907	-8 299	53,7	-7 691	-16 599	-14 423
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 090	-2 356	-2 380	49,5	-2 403	-4 759	-4 005
MUUT TOIMINTAKULUT	-352	-466	-471	49,4	-477	-943	-689
TOIMINTAKULUT	-18 523	-20 932	-21 365	49,0	-21 798	-42 729	-37 148

Osastohoito erikoissairaanhoito	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk. %	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
TOIMINTATUOTOT	1 541	879	2 353	18,7	4 706	3 566
HENKILÖSTÖKULUT	-2 907	-2 931	-3 437	42,6	-6 875	-5 984
PALVELUJEN OSTOT	-6 174	-7 428	-6 913	53,7	-13 826	-12 039
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-476	-512	-529	48,4	-1 057	-969
MUUT TOIMINTAKULUT	-38	-40	-40	49,7	-80	-82
TOIMINTAKULUT	-9 596	-10 912	-10 919	50,0	-21 838	-19 074

Leikkaus ja anestesia	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk. %	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
TOIMINTATUOTOT	13	19	39	24,3	77	43
HENKILÖSTÖKULUT	-1 433	-1 582	-1 894	41,8	-3 788	-2 865
PALVELUJEN OSTOT	-283	-301	-303	49,7	-605	-581
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 284	-1 453	-1 469	49,4	-2 938	-2 382
MUUT TOIMINTAKULUT	-88	-45	-109	20,9	-217	-172
TOIMINTAKULUT	-3 088	-3 381	-3 774	44,8	-7 549	-6 000

Vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut

Poliklinikkapalvelut

Hoitotakuujonoa on vatsataudeilla, sisätaudeilla, keuhkosairauksilla ja suurin haaste on kirurgialla. Päiväsairaalan budjetista vuodelle 2023 puuttuu suunnitteleamattomana/tallentamattomana n. 2 milj. € lääkehoitokulut. Tällä on oleellinen vaikutus budjetin toteumaan. Syöpätautien poliklinikan, päiväsairaalan ja hematologian poliklinikan henkilöresurssiesitys tilanteen korjaamiseksi toiminnan suuntaamiseksi on edelleen kesken terveyden- ja sairaanhoidon toimialueella.

Sisätaudeilla on jouduttu turvautumaan ostopalveluihin etenkin kardiologiassa, endokrinologiassa ja hematologiassa. Neurologitilanne on kohtuullisen hyvä ja syöpätautien kahteen avoinna olleeseen virkaan saatiin hakijat kesäkuussa. Korva-, nenä- ja kurkkutautien sekä ihotautilääkäreiden lääkäritilanne on ollut hyvä. Audionomiresurssi on sen sijaan edelleen vajaa, joten kuulokojejonoja on jouduttu purkamaan jononpuruihin omien audionomien toimesta. Silmätaudeilla ei edelleenkään ole yhtään virkalääkärinä. Myös keuhkolääkäreistä on edelleen pulaa ja jonopurkua on jouduttu tekemään. Keuhkolääkäripalveluiden täydentämiseksi tehtiin sopimus etälääkäripalveluista loppuvuoden ajaksi.

Vastaanottopalvelut

Terveyskeskusvastaanottojen tavoitteena on palvelujen yhdenvertaisuus, mikä ei vielä täysimääräisesti toteudu. Tilanne on mennyt kuitenkin parempaan suuntaan kokonaisuutena. Kesäkuun alkuun mennessä Kajaanin ja Kuhmon hoitotakuun ylittävät jonot saatiin purettua.

Myönteisestä kehityskulusta huolimatta henkilöstökulut ovat odotetusti allittuneet, kun taas lääkäri työvoiman vuokraus on reilusti ylittynyt rasittaen yksikön taloutta. Vuoden 2022 alkuvuoteen verrattuna lääkäri työvoiman vuokratulujen nousu on kuitenkin maltillinen suhteessa siihen, että vuokralääkäreitä on ollut nyt enemmän kuin alkuvuonna 2022. Koko vuoden arvio vuokralääkärien

määrästä ei oleellisesti poikkea vuoden 2022 määrästä, mutta viime vuonna vuokralääkäreiden käyttö painottui enemmän loppuvuoteen. Kokonaislääkärimäärä oli täytettyjen vakanssien prosenttiosuutena ilmaistuna vuonna 2022 71,5 % kun se vuonna 2023 tämänhetkisen arvion mukaan on 79,6 %.

Lääkäriresurssin vakiinnuttamisessa lääkäreiden koulutusoikeuksia koskevat kysymykset ovat edelleen keskeisiä. Oulun yliopiston kanssa käytävän dialogin molemminpuolisena tavoitteena on varmistaa lääketieteen opiskelijoille ja erikoistuville lääkäreille mahdollisimman hyvä, monipuolinen ja opettavainen työ terveyskeskuksessa. Koulutusoikeuksien määräaikaishuoksista pois pääseminen on oman toimintamme keskiössä ja se tapahtuu asteittain tarkastamalla vallitsevia toimintakäytänteitä ja samalla palauttamalla luottamusta Oulun yliopiston suuntaan.

Kotisairaanhoidon asiakkaille tuotettavan lääkärintyön osaulkoistussuunnitelmat käynnistettiin sisäisellä suunnittelulla ja markkinavuoropuhelulla potentiaalisten palveluntuottajien kanssa vuoden 2023 toisen vuosineljänneksen aikana. Tavoitteena on edetä tarjouskierroksen kautta palvelun käynnistämiseen alkuvuonna 2024. Osaulkoistuksen tavoitteena on vapauttaa terveysasemien lääkärintyötä muiden kuin kotihoidon asiakkaiden hoitamiseen ja toisaalta lisätä kotihoidon asiakkaiden hoitamisen laatua muun muassa ajantasaisten hoitosuunnitelmien ja geriatripainotteisen hoito-otteen kautta.

Suun terveydenhuollon palveluyksikkö

Suun terveydenhuollon vuoden toinen kvartaali käynnistyi henkilöstövahvuuden osalta hyvin. Lähes kaikki vakanssit olivat vuoden 1. ja 2. neljänneksellä täytettynä, mutta ostopalvelutoimintaa tarvittiin edelleen sen rinnalle yksikön vastatessa patoutuneeseen kysyntään. Jonossa oli kesäkuun loppuun mennessä noin 2200 potilasta. Suomussalmen jono saatiin purettua kevään aikana omalla henkilöstöllä. Kuhmossa vuonna 2022 tehdyistä isoista jononpuruista huolimatta jono kasvoi. Kuhmon viime vuosia ovat määrittäneet suuret prosentuaaliset notkahdukset vakituisten hammaslääkärien määrässä, jolloin päivystyspalveluja priorisoidaan herkästi kiireettömän hoidon kustannuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön hankerahoitusta saatiin keväällä 350 000 euroa vuoden 2023 loppuun asti. Aluehallitus hyväksyi uuden hankerahoitteen lohkeamapalvelusetelin kesäkuussa. Setelin alkumenekki on ollut erinomaista, vastaten noin 1 hammaslääkäriin viikoittaista työpanosta. Vapautuva resurssi käytetään lasten ja nuorten määräaikaistarkastusten, ennaltaehkäisyyn ja korjaavan hoidon toteuttamiseen ja kehittämiseen.

Oikomishoidon kriteeristön muutos vuoden 1. kvartaalissa näkyy vähentyneinä oikomishoidon aloitusten ja hoitosuunnitelmien määrinä vuoden 2. kvartaalissa. Tilanne ei vielä näy parantuneena oikomisresurssina, sillä taustalla on isompi jono potilaita, jotka ovat vasta nyt hoidossa ja hoitojen saattaminen valmiiksi vie yleensä useamman vuoden.

Vuoden kahdella ensimmäisellä kvartaalilla ei käytetty ulkoisia jononpurkuja. Jonoja purettiin omalla henkilöstöllä. Yleinen kustannusten ja hintojen nousu näkyy potilaiden hakeutumisena yksityiseltä julkisen sektorin asiakkaiksi, vaikka taustalla olisi jopa vuosikymmenten mittainen asiakkuus yksityisellä sektorilla.

Viikonloppu- ja arkipyhäpäivystyksen kesto lyhennettiin väestön tarpeita vastaavaksi ja turvaamaan henkilöstön sitoutumista paikalliseen päivystyssopimukseen: päivystyksen kesto lyheni aiemmasta klo 9–21 uuteen klo 9–15, mikä vastasi useamman kuukauden tarkastelujaksolla väestön hoidon tosiasiallista tarvetta. Ilta-ajan akuuttien tapausten neuvonta ja mahdollinen hoito järjestettiin Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa koskien niin arki-iltoja kuin viikonloppuja ja arkipyhä.

Suun terveydenhuollon palveluyksikössä talouden toteumassa ylitystä tuli erityisesti kalusto- ja laitehankinnoissa johtuen toimenpidevaltaisen erikoisalalan laitteiden rikkoontumisista. Henkilöstömenoissa pysyttiin käyttötalouden raamissa.

TOIMINTATUOTOT	Tot.(-1)	Tot.(kkw)	TA muut.jälk.	1-06.2023/	TA muut. jälk. -	TA Muutosten jälkeen	Tilinpäätös(-1)
	1-06.2022	1-06.2023	1-06.2023	TA2023	Tot. 2023		
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	muut jälk.%	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
Vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut	3 198	3 000	4 108	36,5	5 215	8 215	7 046
Poliklinikkapalvelut	1 549	1 311	1 977	33,2	2 642	3 953	3 379
Vastaanottopalvelut	459	475	676	35,2	877	1 352	1 161
Suun terveydenhuolto	1 190	1 213	1 455	41,7	1 696	2 909	2 506

TOIMINTAKULUT	Tot.(-1)	Tot.(kkw)	TA muut.jälk.	1-06.2023/	TA muut. jälk. -	TA Muutosten jälkeen	Tilinpäätös(-1)
	1-06.2022	1-06.2023	1-06.2023	TA2023	Tot. 2023		
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	muut jälk.%	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
Vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut	-21 885	-25 425	-23 875	53,2	-22 325	-47 750	-19 682
Poliklinikkapalvelut	-9 836	-10 935	-8 970	61,0	-7 005	-17 940	-19 682
Vastaanottopalvelut	-7 237	-8 711	-9 087	47,9	-9 464	-18 175	-15 102
Suun terveydenhuolto	-4 812	-5 779	-5 818	49,7	-5 856	-11 635	-10 101

	Tot.(-1)	Tot.(kkw)	TA muut.jälk.	1-06.2023/	TA muut. jälk. -	TA Muutosten jälkeen	Tilinpäätös(-1)
	1-06.2022	1-06.2023	1-06.2023	TA2023	Tot. 2023		
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	muut jälk.%	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
HENKILÖSTÖKULUT	-9 100	-10 545	-12 629	41,7	-14 714	-25 259	-18 803
PALVELUJEN OSTOT	-8 085	-9 503	-7 738	61,4	-5 973	-15 477	-16 836
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 009	-4 365	-2 789	78,3	-1 213	-5 578	-7 843
MUUT TOIMINTAKULUT	-691	-1 012	-718	70,4	-425	-1 436	-1 403
TOIMINTAKULUT	-21 885	-25 425	-23 875	53,2	-22 325	-47 750	-44 884

Poliklinikkapalvelut	Tot.(-1)	Tot.(kkw)	TA muut.jälk.	1-06.2023/	TA Muutosten	Tilinpäätös(-1)
	1-06.2022	1-06.2023	1-06.2023	TA2023	jälkeen	
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	muut jälk.%	2023	2022
TOIMINTATUOTOT	1 549	1 311	1 977	33,2	3 953	3 379
HENKILÖSTÖKULUT	-2 090	-2 302	-2 444	47,1	-4 889	-4 266
PALVELUJEN OSTOT	-4 382	-5 015	-4 427	56,7	-8 853	-8 751
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 282	-3 535	-2 010	88,0	-4 019	-6 493
MUUT TOIMINTAKULUT	-82	-83	-90	46,3	-180	-170
TOIMINTAKULUT	-9 836	-10 935	-8 970	61,0	-17 940	-19 682

4.2 Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain

Terveyden ja sairaanhoidon palvelut (koko toimiala)

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYN TITUOTOT	8 936 313	4 468 157	2 503 799	28,0	6 432 514
MAKSUTUOTOT	11 752 341	5 876 171	4 279 507	36,4	7 472 834
TUET JA AVUSTUKSET			5 583	0,0	-5 583
MUUT TOIMINTATUOTOT	335 718	167 859	100 281	29,9	235 437
T O I M I N T A T U O T O T	21 024 372	10 512 186	6 889 170	32,8	14 135 202
HENKILÖSTÖKULUT	-98 800 502	-49 400 251	-44 553 812	45,1	-54 246 691
PALVELUJEN OSTOT	-53 015 992	-26 507 996	-28 121 669	53,0	-24 894 323
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-18 242 369	-9 121 184	-10 963 214	60,1	-7 279 155
AVUSTUKSET	-500	-250	-1 678	335,6	1 178
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 200 038	-2 600 019	-2 749 176	52,9	-2 450 862
T O I M I N T A K U L U T	-175 259 401	-87 629 701	-86 389 549	49,3	-88 869 852
T O I M I N T A K A T E	-154 235 029	-77 117 515	-79 500 378	51,5	-74 734 651
VALTIONOSUUDET	139 973 919	69 986 960	83 899 579	59,9	56 074 340
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-560	-280	-2 394	427,5	1 834
V U O S I K A T E	-14 261 670	-7 130 835	4 396 806	-30,8	-18 658 476
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-2 756 392	-1 378 196	-1 139 242	41,3	-1 617 150
T I L I K A U D E N T U L O S	-17 018 062	-8 509 031	3 257 565	-19,1	-20 275 627
TULOSLASKELMA	-17 018 062	-8 509 031	3 257 565	-19,1	-20 275 627
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-17 018 062	-8 509 031	3 257 565	-19,1	-20 275 627

Terveyden ja sairaanhoidon yhteiset

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MUUT TOIMINTATUOTOT			1 106	0,0	-1 106
T O I M I N T A T U O T O T			1 106	0,0	-1 106
HENKILÖSTÖKULUT	-11 095 176	-5 547 588	-5 088 694	45,9	-6 006 482
PALVELUJEN OSTOT	-3 516 920	-1 758 460	-1 700 111	48,3	-1 816 809
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-190 100	-95 050	-81 171	42,7	-108 929
MUUT TOIMINTAKULUT	-32 800	-16 400	-14 702	44,8	-18 098
T O I M I N T A K U L U T	-14 834 996	-7 417 498	-6 884 677	46,4	-7 950 319
T O I M I N T A K A T E	-14 834 996	-7 417 498	-6 883 572	46,4	-7 951 424
VALTIONOSUUDET	13 051 680	6 525 840	7 823 103	59,9	5 228 577
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-100	-50	-104	104,4	4
V U O S I K A T E	-1 783 416	-891 708	939 427	-52,7	-2 722 843
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 325	-663	-552	41,7	-773
T I L I K A U D E N T U L O S	-1 784 741	-892 370	938 875	-52,6	-2 723 616
TULOSLASKELMA	-1 784 741	-892 370	938 875	-52,6	-2 723 616
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-1 784 741	-892 370	938 875	-52,6	-2 723 616

Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	321 410	160 705	163 130	50,8	158 280
MUUT TOIMINTATUOTOT	10 000	5 000	46 048	460,5	-36 048
TOIMINTATUOTOT	331 410	165 705	209 178	63,1	122 232
HENKILÖSTÖKULUT	-9 930 695	-4 965 348	-4 578 721	46,1	-5 351 974
PALVELUJEN OSTOT	-2 279 126	-1 139 563	-1 117 229	49,0	-1 161 897
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 514 567	-757 283	-825 877	54,5	-688 689
MUUT TOIMINTAKULUT	-537 483	-268 741	-135 371	25,2	-402 112
TOIMINTAKULUT	-14 261 871	-7 130 935	-6 657 199	46,7	-7 604 672
TOIMINTAKATE	-13 930 461	-6 965 230	-6 448 021	46,3	-7 482 440
VALTIONOSUUEDET	14 156 719	7 078 360	8 485 458	59,9	5 671 261
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-60	-30	-98	164,1	38
VUOSIKATE	226 198	113 099	2 037 339	900,7	-1 811 141
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 117 781	-558 891	-469 809	42,0	-647 972
TILIKAUDEN TULOS	-891 583	-445 791	1 567 529	-175,8	-2 459 112
TULOSLASKELMA	-891 583	-445 791	1 567 529	-175,8	-2 459 112
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-891 583	-445 791	1 567 529	-175,8	-2 459 112

Kuntoutuspalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	200 600	100 300	87 894	43,8	112 706
MAKSUTUOTOT	241 700	120 850	71 920	29,8	169 780
MUUT TOIMINTATUOTOT	300	150	744	248,0	-444
TOIMINTATUOTOT	442 600	221 300	160 558	36,3	282 042
HENKILÖSTÖKULUT	-7 192 193	-3 596 097	-3 336 300	46,4	-3 855 893
PALVELUJEN OSTOT	-1 114 770	-557 385	-489 427	43,9	-625 343
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 876 940	-2 438 470	-2 526 492	51,8	-2 350 448
MUUT TOIMINTAKULUT	-587 444	-293 722	-281 737	48,0	-305 707
TOIMINTAKULUT	-13 771 347	-6 885 674	-6 633 956	48,2	-7 137 392
TOIMINTAKATE	-13 328 747	-6 664 374	-6 473 398	48,6	-6 855 349
VALTIONOSUUEDET	12 030 302	6 015 151	7 210 895	59,9	4 819 407
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	0		-177	0,0	177
VUOSIKATE	-1 298 445	-649 223	737 320	-56,8	-2 035 766
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-66 809	-33 405	-18 808	28,2	-48 001
TILIKAUDEN TULOS	-1 365 255	-682 627	718 512	-52,6	-2 083 767
TULOSLASKELMA	-1 365 255	-682 627	718 512	-52,6	-2 083 767
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-1 365 255	-682 627	718 512	-52,6	-2 083 767

Lasten ja perheiden terveystalot

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNNTUOTOT	2 152 170	1 076 085	916 746	42,6	1 235 424
MAKSUTUOTOT	369 600	184 800	248 214	67,2	121 386
MUUT TOIMINTATUOTOT	12 000	6 000	10 876	90,6	1 124
TOIMINTATUOTOT	2 533 770	1 266 885	1 175 837	46,4	1 357 933
HENKILÖSTÖKULUT	-11 948 769	-5 974 385	-5 902 602	49,4	-6 046 167
PALVELUJEN OSTOT	-5 184 330	-2 592 165	-2 409 900	46,5	-2 774 430
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-854 170	-427 085	-568 883	66,6	-285 287
MUUT TOIMINTAKULUT	-612 730	-306 365	-312 424	51,0	-300 306
TOIMINTAKULUT	-18 599 999	-9 300 000	-9 193 810	49,4	-9 406 189
TOIMINTAKATE	-16 066 229	-8 033 115	-8 017 973	49,9	-8 048 256
VALTIONOSUUEDET	13 897 927	6 948 964	8 330 339	59,9	5 567 588
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-157	0,0	157
VUOSIKATE	-2 168 302	-1 084 151	312 209	-14,4	-2 480 511
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-143 104	-71 552	-56 818	39,7	-86 286
TILIKAUDEN TULOS	-2 311 406	-1 155 703	255 392	-11,0	-2 566 797
TULOSSELKELMA	-2 311 406	-1 155 703	255 392	-11,0	-2 566 797
KUNNAN TULOSSELKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-2 311 406	-1 155 703	255 392	-11,0	-2 566 797

Osastohoidon palvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNNTUOTOT	2 620 980	1 310 490	361 825	13,8	2 259 155
MAKSUTUOTOT	3 686 900	1 843 450	1 191 684	32,3	2 495 216
MUUT TOIMINTATUOTOT	27 200	13 600	13 248	48,7	13 952
TOIMINTATUOTOT	6 335 080	3 167 540	1 566 756	24,7	4 768 324
HENKILÖSTÖKULUT	-20 428 794	-10 214 397	-9 201 098	45,0	-11 227 696
PALVELUJEN OSTOT	-16 598 535	-8 299 268	-8 907 142	53,7	-7 691 393
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 759 210	-2 379 605	-2 356 321	49,5	-2 402 889
AVUSTUKSET			-1 494	0,0	1 494
MUUT TOIMINTAKULUT	-942 910	-471 455	-466 039	49,4	-476 871
TOIMINTAKULUT	-42 729 449	-21 364 725	-20 932 093	49,0	-21 797 356
TOIMINTAKATE	-36 394 369	-18 197 185	-19 365 337	53,2	-17 029 032
VALTIONOSUUEDET	31 202 694	15 601 347	18 702 719	59,9	12 499 975
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-217	0,0	217
VUOSIKATE	-5 191 675	-2 595 838	-662 835	12,8	-4 528 840
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-661 671	-330 836	-283 954	42,9	-377 717
TILIKAUDEN TULOS	-5 853 346	-2 926 673	-946 789	16,2	-4 906 557
TULOSSELKELMA	-5 853 346	-2 926 673	-946 789	16,2	-4 906 557
KUNNAN TULOSSELKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-5 853 346	-2 926 673	-946 789	16,2	-4 906 557

Mielenterveys- ja riippuvuuksien hoito

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNNTITUOTOT	666 160	333 080	359 974	54,0	306 186
MAKSUTUOTOT	2 225 850	1 112 925	391 133	17,6	1 834 717
MUUT TOIMINTATUOTOT	274 218	137 109	24 381	8,9	249 837
TOIMINTATUOTOT	3 166 228	1 583 114	775 489	24,5	2 390 739
HENKILÖSTÖKULUT	-12 946 262	-6 473 131	-5 901 064	45,6	-7 045 198
PALVELUJEN OSTOT	-8 845 800	-4 422 900	-3 994 706	45,2	-4 851 094
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-468 970	-234 485	-239 264	51,0	-229 706
AVUSTUKSET	-500	-250	-184	36,8	-316
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 050 286	-525 143	-527 048	50,2	-523 238
TOIMINTAKULUT	-23 311 818	-11 655 909	-10 662 267	45,7	-12 649 551
TOIMINTAKATE	-20 145 590	-10 072 795	-9 886 778	49,1	-10 258 812
VALTIONOSUUDET	18 511 596	9 255 798	11 095 746	59,9	7 415 850
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-260	-130	-452	173,9	192
VUOSIKATE	-1 634 254	-817 127	1 208 516	-73,9	-2 842 770
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-81 021	-40 511	-33 831	41,8	-47 190
TILIKAUDEN TULOS	-1 715 275	-857 637	1 174 685	-68,5	-2 889 960
TULOSLASKELMA	-1 715 275	-857 637	1 174 685	-68,5	-2 889 960
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-1 715 275	-857 637	1 174 685	-68,5	-2 889 960

Vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNNTITUOTOT	2 974 993	1 487 497	614 230	20,6	2 360 763
MAKSUTUOTOT	5 228 291	2 614 146	2 376 556	45,5	2 851 735
TUET JA AVUSTUKSET			5 583	0,0	-5 583
MUUT TOIMINTATUOTOT	12 000	6 000	3 878	32,3	8 122
TOIMINTATUOTOT	8 215 284	4 107 642	3 000 247	36,5	5 215 037
HENKILÖSTÖKULUT	-25 258 613	-12 629 306	-10 545 332	41,7	-14 713 281
PALVELUJEN OSTOT	-15 476 511	-7 738 256	-9 503 154	61,4	-5 973 357
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 578 412	-2 789 206	-4 365 206	78,3	-1 213 206
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 436 385	-718 193	-1 011 855	70,4	-424 530
TOIMINTAKULUT	-47 749 921	-23 874 960	-25 425 547	53,2	-22 324 374
TOIMINTAKATE	-39 534 637	-19 767 318	-22 425 300	56,7	-17 109 337
VALTIONOSUUDET	37 123 001	18 561 501	22 251 318	59,9	14 871 683
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-140	-70	-1 187	848,1	1 047
VUOSIKATE	-2 411 776	-1 205 888	-175 170	7,3	-2 236 606
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-684 681	-342 341	-275 470	40,2	-409 211
TILIKAUDEN TULOS	-3 096 457	-1 548 228	-450 639	14,6	-2 645 817
TULOSLASKELMA	-3 096 457	-1 548 228	-450 639	14,6	-2 645 817
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-3 096 457	-1 548 228	-450 639	14,6	-2 645 817

4.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Tulevina vuosineljänneksinä toimialueella on asteittain lisääntyviä mahdollisuuksia keskittyä laaja-alaisemmin hyvinvointialueen asettamiin strategisiin tavoitteisiin ja niiden toteuttamiseen. Esimerkiksi hyvään johtamiseen ja henkilöstön hyvinvointiin keskittyvät tavoitteet vievät toimialuetta joka tapauksessa kohti toivottua talouden tasapainottamista. On kuitenkin tärkeää muistaa, että suurimpien järjestämissuunnitelman uudistusten ja strategisten muutosten vaikutukset toimintaan ja talouteen tulevat vasta useiden vuosien aikaviiveellä. Keskeisenä ratkaistavana kysymyksenä on osaavan oman työvoiman saanti ja yksityisten palveluntuottajien kanssa kumppanuudessa tehtävät ratkaisut, jotka toivottavasti taittavat toimialueelle erittäin kallista yksityisen lääkäri työvoiman henkilöstöhankintaa.

5 Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut

5.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Akuuttihoidon ja pelastuksen palveluiden toimialue on uusi toimialue, joka aloitti toimintansa samanaikaisesti hyvinvointialueen kanssa. Ensimmäisen puolen vuoden aikana pääpaino on ollut huolehtia operatiivisen toiminnan ylläpidosta sekä akuuttihoidon että pelastuksen palveluissa. Toimialueen tasolla akuuttihoidon ja pelastuspalveluiden eri toimintakulttuurien yhteensovittaminen tulee viemään aikaa vähintään vuoden 2023 loppuun saakka ja osassa prosesseista kehitystyö jatkuu tätäkin pidempään ennen kuin tavoiteltava toiminnan tehokkuus tullaan saavuttamaan. Hyvinvointialueen tasolla toimialue on sitoutunut viemään järjestämissuunnitelman ensimmäisen vaiheen hankkeita eteenpäin ja näiden osalta on edetty aikataulussa.

Akuuttihoidon palvelualue

Akuutti kotisairaala ja tilannekeskus:

Akuutin kotisairaalan toiminta on siirtynyt kevään aikana joustavasti ilman toimintakatkoksia akuuttihoidon palvelualueelle. Kotisairaalatoiminta on tällä hetkellä aktiivisinta Kajaanin alueella. Uuden tilannekeskuksen työntekijät on valittu akuuttihoidon sisäisen ilmoittautumismenettelyn kautta.

Tilannekeskuksessa aloittaa yhteensä 14+2 (sisäiset sijaiset) vakansseineen siirtyvää työntekijää ensihoidosta, päivystyksestä ja tehovalvonnasta. Sisäinen täyttömenettely tilannekeskuksen vakanssien osalta voi aiheuttaa resurssivajetta osassa palvelualueen yksiköistä, mutta alustavasti vaikuttaa toiminnan uudelleentarkastelu ja tehostaminen kattamaan operatiivisen tarpeen. Uuden palveluyksikön tavoitteena on aloittaa toimintansa maanantaina 11.9. Tulevan tilannekeskuksen työtilojen muutostyöt on aloitettu viikolla 29 ja ne ovat valmistumassa päivystyksen läheisyyteen sairaalakoulusta ja potilasasiamiehen sihteerin tiloista yhdistettyyn tilaan. Tilannekeskuksen toimintaan keskeisesti liittyvä ensihoidon hätäkeskuksesta tulevien D-tehtävien puhelinkäsittely on aloitettu ensihoidossa kesän aikana. Tavoitteena on puhelinkäsittelyllä vähentää ensihoidon kesän kuormitusta ja samalla valmistella toimintamalleja tilannekeskuksen aloitusta varten.

Ensihoito:

Ensihoidon 1.1.2023 muuttunut työaika on aiheuttanut vuositasolla n. 16 000 työtunnin vajeen aikaisempiin vuosiin verrattuna. Tämä on vaikuttanut ensihoidon päivittäistoiminnan valmiuteen siten, että käytössä olevien ensihoitoyksiköiden määrä on aikaisempaa pienempi. Yksikkömäärän laskusta johtuen ensihoitoyksiköiden kuormitusastetta ja tehtävämääriä on seurattu aktiivisesti ja kenttäjohtajan toimesta kuormituksia on pyritty tasaamaan ja ambulanssityhjiöitä minimoimaan yksiköitä liikuttelemalla tarpeen mukaan.

Ensihoidon yhteistoimintaneuvottelut ovat käynnistyneet aluehallituksen 27.3.2023 §96 päätökseen pohjautuen. Yhteistoimintaneuvotteluiden ensimmäinen kokous pidettiin 5.5.2023 ja neuvottelut jatkuvat edelleen. Ensihoidon henkilöstölle on järjestetty henkilöstöinfoja joulukuusta 2022 alkaen, noin kerran kuukaudessa muutosvaiheen vuoksi. Henkilöstöinfojen tarkoituksena on ajantasaisen tiedon välittäminen henkilöstölle, sekä lisätä viestinnän avoimuutta ja vuorovaikutusta henkilöstön ja hyvinvointialueen johdon välillä.

Kainuun hyvinvointialueen aluevaltuusto on hyväksynyt 19.6.2023 kokouksessa uuden ensihoidon palvelutasopäätöksen. Keskeisin muutos aikaisempaan palvelutasopäätökseen verrattuna on valmiudessa olevien ensihoitoyksiköiden ennalta määrätystä lukumäärästä luopuminen. Sen sijaan uudessa palvelutasopäätöksessä ensihoidon laatua ja toiminnan riittävyttä seurataan YTA-alueitasoisten suositeltujen ensihoidon päivittäistehtävien tavoittamisviiveiden valossa. Uusi

palvelutasopäätös mahdollistaa ensihoitoyksiköiden määrän ja valmiusaikojen muuttamisen vastaamaan pitkän aikavälin tehtävämäärien vuorokautista vaihtelua.

Järjestämissuunnitelman mukainen ensihoidon monituottajamalliin tähtäävä kilpailutus on valmisteilla. Ensihoidon ja koko toimialueen taloutta rasittaa aikaisemmilta vuosilta periytyneet palkkaharmonisointikulut, joita on kertynyt alkuvuoden osalta 4,3 M€.

Ensihoidon toimintaluvut:

Ensihoidon henkilöstön poissaolot kalenteripäivissä.

	1-6/2022	1-6/2023
Sairauspoissaolot	1649 kalenteripäivää	1329 kalenteripäivää
Muut poissaolot (virkavapaat, lomat)	4210 kalenteripäivää	5567 kalenteripäivää

Ensihoidolle tulleet HaiPro, posipro sekä asiakas- ja hoitotyönpalautteet.

Suluissa (2.8.2023) käsittelyssä olevien määrä. Vertailu edeltävän vuoden lukuihin jää vajaaksi, koska arkistosta ei saada haettua Q1 ja Q2 kvartaalin arvoja. Vuoden 2022 osalta näkyvissä koko vuoden aikana tulleet HaiPro ja PosiPro ilmoitukset. Asiakas- ja hoitotyönpalautteet lukumääriä arkistosta ei tähän saada haettua.

	2022	1-6/2023
HaiPro		
- potilasturvallisuus	87	34 (13)
- työturvallisuus	41	15 (4)
- tietoturva	0	3
PosiPro		
- onnistumiset	45	14 (1)
Asiakas- ja hoitotyönpalautteet		20 (4)

Ensihoidon tehtävämäärien sekä tavoittamisviiveiden tunnuslukuja.

	1-6/2021	1-6/2022	1-6/2023
Yksikköhälytyksen kiireellisyysluokittain (103)	11008	12193	11787
A	620	585	467
B	2798	3156	3148
C	3041	3611	3766
D	3634	4076	3924
luokka puuttuu	6	8	4

KAINUUN HVA tavoitettujen tehtävien mediaanit kvartaaleittain

2023	Q1				Q2			
	A/B tehtävät		C tehtävät	D tehtävät	A/B tehtävät		C tehtävät	D tehtävät
	MED 50%	90%	90%	90%	MED 50%	90%	90%	90%
Ydintaajama	6:48min	9:48min			6:35min	9:52min		
Muu taajama	7:51min	14:37min	37:36min	38:48min	7:48min	16:03min	34:02min	37:40min

Asuttu maaseutu	19:22mi n	38:30mi n			17:39mi n	39:02mi n		
Muut alueet	22:55mi n	34:08mi n			22:50mi n	46:27mi n		

- Taulukoissa keltaisella värillä korostettuna minuuttiviiveet, jotka poikkeavat P-S YTA-EHK PTP 2023 asetetuista riskiluokituksen mukaisista tavoittamisviiveistä.

Pohjois-Suomen YTA alueella määritellyt ensihoidon tavoitettavuus ajat eri kiireellisyysluokan tehtäville.

P-S YTA-EHK PTP 2023	A/B	A/B	C	D
	Med (50%)	90 %	90 %	90 %
Ydintaajama	6 min	10 min	30 min 35 min (Lappi)	120 min
Muu taajama	8 min	15 min 16 min (Lappi)		
Asuttu maaseutu	22 min	30 min 40 min (Lappi, Kainuu)		
Muut alueet	Ei määritellä	Ei määritellä	Ei määritellä	Ei määritellä

Päivystyspalvelut:

Päivystysalueen käyntimäärät ovat olleet edelleen korkealla tasolla, vaikka kävijämäärissä sekä puhelinkontakteissa on hienoista laskua edellisvuodesta.

Vuoden 2023 aikana seurannassa on ollut käytössä hoitohenkilöstön vajeesta johtuen viisi potilaspaikkaa, joka on toiminnan kannalta ollut kuitenkin riittävä määrä yksittäisiä ruuhkatilanteita lukuun ottamatta. Seurannan paikkojen hyödyntämisestä ja potilasprofiloinnista on tehty suunnitelmia syksylle 2023: delirium -riskissä tai päihtyneenä päivystykseen tulevat potilaat tullaan jatkossa ottamaan vastaan seurannassa. Tavoitteena saada kyllästyshoitoa tarvitsevat potilaat nopeasti kyllästyshoidon piiriin, jotta voidaan vähentää delirium -riskiä.

Lääkärityövoimaa oli alkuvuodesta normaali määrä, mutta valmistuneiden lääkäreiden osalta 6/2023 lääkärityövoimaa oli aiempaa vähemmän, 3 henkilöä. Työkuorma on noussut merkittävästi vakituisilla lääkäreillä ja esim. vuosilomat jouduttu järjestelemään lyhyemmissä erissä. Päivystyslistojen teko on muuttunut aikaisempaa haastavammaksi ja yksittäisten päivystäjien päivystyskuormitus on noussut korkeaksi.

Talouden osalta toiminta on pysynyt talousarvion mukaisena.

Teho- ja valvonta:

Teho-valvontaosastolla on ollut ensimmäisen puolen vuoden aikana 560 hoitojaksoa eli käyttöaste on ollut edellistä vuotta hiukan matalampi ja rauhallisten jaksojen määrä on lisääntynyt. Hoitohenkilöstön huddlaus-toiminnalla on tuettu rauhallisina jaksoina sairaalan muita toimintayksiköitä. Osastolla on fyysisiä potilaspaikkoja 15, mutta jo vuonna 2022 tehdyn päätöksen mukaisesti teho-valvontaosaston

hoitajamitoitukseen perustuva todellinen enimmäiskapasiteetti on 12 potilaspaiikkaa. Tällä perusteella kaksi valvontapaikkaa on poistettu kevyin muutoksin pois potilaskäytöstä. MET-ryhmän käyntejä on ollut 234 ensimmäisen kuuden kuukauden ajanjaksolla. Talouden osalta toiminta on pysynyt talousarvion mukaisena.

Pelastuspalvelut:

Pelastustoiminnan osalta kuluvaan kvartaaliin ovat värittäneet Kajaanin toimistotilojen muutto Ketunpolun väistötiloihin, Kajaanin uuden paloaseman rakentamisen aloittaminen.

Päällystön ja miehistön resurssipula on jatkunut. Riskienhallintapäällikkö sekä valmiuspäällikkö ovat pitkällä virkavapaalla. Pelastustoiminnan osalta eteläisen toimintayksikön päällikkö on irtisanoutunut ja pohjoisen toimintayksikön päällikkö huolehtii molemmista toimintayksiköistä tällä hetkellä. Tällä hetkellä pelastustoiminnan palveluyksikössä työskentelee vuorossa olevien päivystävien palomestareiden lisäksi vain kolme päällystöviranhaltijaa, joista yksi osapäiväisesti.

Auki olleisiin yhdeksään palomiehen virkaan saatiin rekrytoitua kesäkuussa kolme uutta pelastajaa. Kaikki ovat Kainuulaisia ja olleet meillä töissä epäpätevinä aikaisemmin.

Paikallinen sopimus kutsurahasta on herättänyt paljon keskustelua ja aiheuttanut kustannusten nousua. Sopimusta ollaan parhaillaan muuttamassa ja sopimuksesta yritetään saada toimiva myös pelastuslaitokselle. Henkilöstöä on keskusteluttanut myös mahdollinen ja keskusteluissa ollut palkkaohjelma jonka myötä pito- ja vetovoimaa voidaan lisätä.

TUVE-käyttöönotto etenee. Henkilöstölle on tilattu TUVE-käyttöön vaadittavia varmennekortteja ja laitehankintoja on tehty. Suomussalmen paloasemalle ja Kajaanin valmistuvalla paloasemalla rakennetaan kiinteä TUVE-yhteys. Muut asemat käyttävät TUVE-verkkoa etäyhteyden avulla. Toimitilojen tilaluokituksesta on laadittu ohje jota tarkennetaan asemittain sitä mukaa kun TUVE-yhteyksiä paloasemille rakennetaan.

Hälytysten osalta kulunut kesä on ollut suurempien tehtävien osalta rauhallinen. Suurempia maasto- tai rakennuspaloja ei ole ollut. Pienempiä maastopaloja on kesän aikana ollut 19kpl. 26 rakennuspalon osalta uhkaavampana tilanteena oli Kavon-lämpövoimalan kuljetinpalo, joka onnistuttiin sammuttamaan ilman suurempia vahinkoja. Tehtävämäärissä on nähtävissä kasvua ensivastetehtävissä. Liikenneonnettomuudet ovat Kainuun pelastuslaitoksen tehtäväkentässä suurin tehtävälaji määrällisesti.

Kainuun pelastuslaitos
Vehniäinen Petri/11.8.2023

Pelastustoimen tehtävät kuukausittain

	Tammikuu	Heinäk.	Maaisku	Huhtik.	Toukoku	Kesäkuu	Heinäk.	Yhteensä
Onnettomuustyyppi (ensisijainen)								
Rakennuspalo	2	2	8	3	2	6	3	26
Rakennuspalovaara	2	6	2	4	5	4	3	26
Maastopalo	0	0	0	0	5	14	0	19
Liikennevälinepalo	1	3	2	2	3	2	4	17
Muu tulipalo	1	0	2	4	4	7	3	21
Liikenneonnettomuus	26	20	37	20	16	24	9	152
Öljyvahinko	1	0	2	2	5	9	5	24
Vaarallisten aineiden onnettomuus	2	1	0	0	0	0	0	3
Sortuma/sortumavaara	1	0	0	2	0	2	0	5
Häkeen liitetyn paloilmittimen tarkastustehtävä	13	18	12	16	18	15	24	116
Muun paloilmittimen tai palovaroittimen tarkastustehtävä	3	3	6	4	3	6	5	30
Muu tarkastustehtävä	11	6	15	8	12	30	15	97
Ensivastetehtävä	50	38	47	51	42	55	48	331
Ihmisen pelastaminen	4	4	3	4	3	7	6	31
Eläimen pelastaminen	1	1	0	6	3	3	3	17
Vahingontorjuntatehtävä	5	6	2	8	7	6	6	40
Avunantotehtävä	11	3	5	10	3	5	10	47
Virka-aputehtävä	15	10	12	8	21	13	16	95
Yhteensä	149	121	155	152	152	208	160	1 097

Riskienhallinta:

Riskienhallinnan osalta henkilöstötilanne on vajavainen riskienhallintapäällikön ja valmiuspäällikön pitkien virkavapaiden osalta. Henkilöstötilanne on tekijöiden määrän puolesta kunnossa, mutta onnettomuuksien ehkäisyssä viransijaisten määrä on suuri. Palotarkastajista vain kahdella on vakituinen virka ja kolme virkaa on täytetty riittämättömän pätevyyden omaavilla kuitenkin riittävästi sisäisesti koulutetuilla henkilöillä.

Turvallisuusviestinnän osalta tilanne on hyvä. Turvallisuusviestintävastaavaksi on saatu rekrytoitua tehtävään pätevä ja motivoitunut henkilö, joka on vinyt pelastuslaitoksen ulkoista turvallisuusviestintää eteenpäin aimo harppauksen. Turvallisuusviestintää ja palontutkintaa varten on saatu hankittua lisäksi asianmukaista kalustoa, esim. turvallisuusviestintä/palontutkinta-ajoneuvo. Turvallisuusviestinnän kehittämiseen osallistutaan turvallisuusviestintävastaavan osalta osallistumalla valtakunnalliseen turvallisuusviestinnän asiantuntijaverkostoon, jossa toimintaa kehitetään ja yhdenmukaistetaan koko valtakunnassa.

Palontutkintaan on perustettu vuoden alusta toiminnallinen palontutkintaryhmä, joka organisoii sisäistä toimintaa, sekä kouluttaa pelastuslaitoksen palontutkintaan osallistuvat henkilöt. Yhteistyötä poliisin ja vakuutusyhtiöiden kanssa tehdään matalalla kynnyksellä ja toimintaa kehitetään jatkuvasti sekä oman talon sisällä että valtakunnallisissa verkostoissa.

Pelastuslaitoksen suorittaman valvonnan osalta vuosittaisiin tavoitteisiin verrattuna ollaan tällä hetkellä aikataulussa. Vuosittaisista valvontakohteista on suoritettu noin neljä kuudesosaa. Valvonnan uutta prosessia koulutetaan valvontatyötä tekeville tulevan syksyn aikana ja uuden prosessin mukainen toimintatapa otetaan lopullisesti käyttöön alkuvuonna 2024. Vastuuhenkilöt mm. kemikaalivalvonnan osalta koulutetaan uusista viranhaltijoista pelastusopistolla syksyllä, jolloin erityistä osaamista vaativiin kemikaalivalvonnan tehtäviin saadaan asiantuntijat ensivuoden alusta.

5.2 Akuuttihoiton ja pelastuksen palvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain

Akuuttihoiton ja pelastuksen palvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	2 071 770	1 035 885	649 522	31,4	1 422 248
MAKSUTUOTOT	2 075 100	1 037 550	551 970	26,6	1 523 130
TUET JA AVUSTUKSET	2 600 500	1 300 250	965 502	37,1	1 634 998
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 000	2 500	40 890	817,8	-35 890
TOIMINTATUOTOT	6 752 370	3 376 185	2 207 885	32,7	4 544 485
HENKILÖSTÖKULUT	-29 047 018	-14 523 509	-17 232 882	59,3	-11 814 136
PALVELUJEN OSTOT	-6 444 969	-3 222 485	-2 759 252	42,8	-3 685 717
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 457 236	-1 728 618	-1 008 344	29,2	-2 448 892
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 065 220	-1 532 610	-1 137 359	37,1	-1 927 861
TOIMINTAKULUT	-42 014 443	-21 007 221	-22 137 836	52,7	-19 876 606
TOIMINTAKATE	-35 262 073	-17 631 036	-19 929 951	56,5	-15 332 121
VALTIONOSUUDET	30 986 974	15 493 487	18 573 418	59,9	12 413 556
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 000	-1 000	-337 505	16 875,2	335 505
VUOSIKATE	-4 277 099	-2 138 549	-1 694 039	39,6	-2 583 060
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-687 966	-343 983	-343 219	49,9	-344 748
TILIKAUDEN TULOS	-4 965 065	-2 482 532	-2 037 257	41,0	-2 927 808
TULOSSELKELMA	-4 965 065	-2 482 532	-2 037 257	41,0	-2 927 808
KUNNAN TULOSSELKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-4 965 065	-2 482 532	-2 037 257	41,0	-2 927 808

Akuuttihoidon palvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	2 061 770	1 030 885	636 004	30,8	1 425 766
MAKSUTUOTOT	1 965 100	982 550	511 016	26,0	1 454 084
TUET JA AVUSTUKSET	2 600 500	1 300 250	965 502	37,1	1 634 998
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 000	2 500	23 961	479,2	-18 961
TOIMINTATUOTOT	6 632 370	3 316 185	2 136 484	32,2	4 495 886
HENKILÖSTÖKULUT	-22 002 649	-11 001 325	-14 337 199	65,2	-7 665 450
PALVELUJEN OSTOT	-5 196 969	-2 598 485	-2 287 606	44,0	-2 909 363
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 235 236	-1 117 618	-780 833	34,9	-1 454 403
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 887 320	-943 660	-596 824	31,6	-1 290 496
TOIMINTAKULUT	-31 322 174	-15 661 087	-18 002 462	57,5	-13 319 713
TOIMINTAKATE	-24 689 804	-12 344 902	-15 865 977	64,3	-8 823 827
VALTIONOSUUEDET	19 894 659	9 947 330	11 924 747	59,9	7 969 912
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-2 000	-1 000	-337 126	16 856,3	335 126
VUOSIKATE	-4 797 145	-2 398 573	-4 278 356	89,2	-518 789
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-362 133	-181 067	-176 940	48,9	-185 193
TILIKAUDEN TULOS	-5 159 278	-2 579 639	-4 455 296	86,4	-703 982
TULOSLASKELMA	-5 159 278	-2 579 639	-4 455 296	86,4	-703 982
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-5 159 278	-2 579 639	-4 455 296	86,4	-703 982

Ensihoidon harmonisointikulut mukana yllä olevassa taulukossa.

Ensihoidon harmonisointikulut	Tot.(kkvv) 1-06.2023
	* 1 000 EUR
HENKILÖSTÖKULUT	-4 007
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-329
YHTEENSÄ	-4 336

Akuutin hoidon palveluiden henkilöstökulut ilman harmonisointikuluja:

HENKILÖSTÖKULUT	Tot.(-1) 1-06.2022	Tot.(kkvv) 1-06.2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023	TA Muutosten jälkeen 2023	Tilinpäätös(-1) 2022
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR		* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
Akuuttihoidon palvelut	-9 465	-10 330	-11 001	46,9	-11 673	-22 003	-25 189
Päivystyspalvelut	-3 142	-3 316	-3 600	46,1	-3 884	-7 200	-6 649
Ensihoitopalvelut	-4 741	-5 201	-5 267	49,4	-5 332	-10 533	-15 306
Akuutti kotisairaala ja tilannekeskus	-198	-278	-574	24,2	-870	-1 149	-391
Teho- ja valvonta	-1 383	-1 535	-1 560	49,2	-1 586	-3 121	-2 843

Pelastustoim.,riskienh. ja turvall.

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	10 000	5 000	13 518	135,2	-3 518
MAKSUTUOTOT	110 000	55 000	40 954	37,2	69 046
MUUT TOIMINTATUOTOT			16 929	0,0	-16 929
TOIMINTATUOTOT	120 000	60 000	71 401	59,5	48 599
HENKILÖSTÖKULUT	-7 044 369	-3 522 184	-2 808 528	39,9	-4 235 841
PALVELUJEN OSTOT	-1 248 000	-624 000	-448 240	35,9	-799 760
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 222 000	-611 000	-226 732	18,6	-995 268
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 177 900	-588 950	-540 380	45,9	-637 520
TOIMINTAKULUT	-10 692 269	-5 346 134	-4 023 880	37,6	-6 668 389
TOIMINTAKATE	-10 572 269	-5 286 134	-3 952 479	37,4	-6 619 789
VALTIONOSUUEDET	11 092 315	5 546 158	6 648 671	59,9	4 443 644
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-379	0,0	379
VUOSIKATE	520 046	260 023	2 695 813	518,4	-2 175 766
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-325 833	-162 917	-166 279	51,0	-159 554
TILIKAUDEN TULOS	194 213	97 107	2 529 534	1 302,5	-2 335 321
TUOSLASKELMA	194 213	97 107	2 529 534	1 302,5	-2 335 321
KUNNAN TUOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	194 213	97 107	2 529 534	1 302,5	-2 335 321

5.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Akuuttihoidon palvelualueen toimintatuotot ovat H1-raportissa 1,2 M€ talousarviota pienemmät. Osa toimintatuotoista maksetaan viiveellä, mutta tästä huolimatta toimintatuotoissa ei tulla pääsemään talousarvion tavoitteisiin koko vuoden osalta. Päivystysalueen lääkäri työvoiman saatavuudessa on enenevästi haasteita ja vakituisten lääkäreiden työkuormitus on kasvanut liian suureksi. Kesän ja syksyn aikana tullaan tekemään markkinakartoitusta päivystävien lääkäreiden ostopalvelun tämänhetkisestä valtakunnallisesta kustannustasosta ja saatavuudesta tähdäten joko kilpailutukseen tai suoraan hankintana tehtäviin lääkäri työvoiman hankintoihin. Ostopalveluna osittain mahdollisesti hankittava lääkäri työvoima on selkeästi kalliimpaa kuin omana työnä tehtävä päivystysalueen lääkäri työ. Ensihoidon kilpailutus etenee päätöksentekoon kesän ja alkusyksyn aikana. Mahdolliseen monituottajamalliin siirtyminen tapahtuu aikaisintaan 2024 vuoden Q1 aikana.

Akuutti kotisairaala laajentaa toimintaansa kattamaan koko maakunnallinen kotisairaala toiminta. Toimintamalliin tulee selkeä muutos aikaisemmasta. Tulevaisuudessa kotisairaala tulee olla ensisijainen valinta ja vuodeosastohoito valitaan, jos kotisairaalan keinoin hoidontarvetta ei kyetä toteuttamaan. Tilannekeskus aloittaa 11.9. jonka jälkeen päivystysalueen puhelin- ja sähköinen asiointi keskittyy tikeen. Tilannekeskuksen kautta koordinoidaan laajasti kiireettömän hoidon tarpeen palveluita ja pyritään osaltaan muuttamaan nykyisiä palvelurakenteita ohjaamalla asiakkaita enenevästi sähköisten palveluiden pariin.

Pelastuspalveluihin on käynnistetty uuden pelastusjohtajan valintaprosessi, joka saatetaan loppuun 7/23 aikana. Pelastuspalveluiden lähikuukausien haasteena on uuden palvelutasopäätöksen valmistelu. Pitkän ajan haasteena on osaavan henkilöstön onnistunut rekrytointi ja pitovoiman lisääminen.

6 Sosiaali- ja perhepalvelut

6.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Sosiaali- ja perhepalvelujen tehtävänä on tukea kuntalaisia eri elämänvaiheissa ja tilanteissa, kuten lasten kasvuun, koulunkäyntiin, vanhemmuuteen, arjen hallintaan, työllistymiseen, toimeentuloon, maahanmuuttoon, omaishoitoon ja vammaisten henkilöiden palveluihin liittyvissä kysymyksissä. Palvelut on tarkoitettu kaikille ikäryhmille. Organisaation mittavan uudistuksen myötä kahdella ensimmäisellä vuosineljänneksellä toiminnassa korostui toimintojen järjestäytyminen sekä päälliköiden ja esihenkilöiden valinnat. Toimintojen vakiinnuttaminen ja yhdenmukaistaminen on aloitettu. Toimialueella on valmisteltu järjestämissuunnitelman 1. vaiheen toimeenpanoa. Toimeenpanossa hyödynnetään vakiinnuttamisen määrärahoja mm. Erilaisiin selvityksiin ja toiminnan kehittämiseen. Painopisteenä on ennaltaehkäisevien palvelujen ja varhaisentuen toimintamallien kehittäminen yhteistyössä kehittämissyksikön hanketyön ja muiden toimialueiden kanssa, tavoitteena on ns. "raskaampien" palvelujen tarpeen väheneminen.

Toimialueella henkilöstön saatavuus on ollut vaikeaa, tämä saattaa hankaloittaa palveluiden systemaattista kehittämistä, pulaa on etenkin sosiaalityöntekijöistä ja psykologeista. Kehitysvammayksiköiden ohjaajien saatavuudessakin on ollut ajoittain hankaluuksia. Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialueen talouden tunnusluvut ovat positiivisia, käyttösuunnitelma ajalta 1.1–30.6.2023 on toteutunut suunniteltua alhaisemmin. Annetussa toteumassa ei vielä ole vähennetty hyvinvointialueen säästösuunnitelmaa.

Sosiaali- ja perhepalveluihin siirtyi toimintoja kunnista ja organisaation sisältä, tämän vuoksi talousarvion laadintaan sisältyi riskejä. Talouden toteuman arvioinnissa on huomioitava, että osa kustannuksista ja tuotoista kirjautuu viiveellä. Muun muassa omaishoidontuen maksatus. Lisäksi on huomioitava vammaisten asumispalvelujen ja lastensuojelun kilpailutuksen vaikutukset. Uudet sopimukset nostavat kustannuksia, sopimukset ovat tulleet voimaan 1.3.2023. Henkilöstökuluissa on vajausta johtuen yt neuvotteluiden viivästyisestä ja avoimna olevista tehtävistä ja viroista.

Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelualue

Sosiaalityö- ja sosiaaliohjauksen palvelualueeseen kuuluu aikuisten sosiaalityö, lapsiperheiden sosiaalityö ja vammaisten sosiaalityö. Tälle palvelualueelle siirtyivät ikäihmisten omaishoito ja perhehoito, Kajaanin kansainvälisten palvelujen sosiaalityö ja Puolangan sosiaalityön viranhaltijat. Tarkastelujakson aikana alueella varauduttiin Ukrainan pakolaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen tilanteessa, jossa he hakevat kuntamerkintää Kainuusta. Lisäksi on suunniteltu alaikäisenä ilman huoltajaa maahan saapuneiden palveluja. Puolangan sosiaalityön siirryttyä hyvinvointialueelle on tehty yhteistyötä Terveystalon kanssa ja perehdytty sosiaali- ja terveyspalvelujen ulkoistamiseen.

Taloussosiaalityöhön ja välitystilipalveluihin liittyviä kehittämistarpeita on työstetty yhteistyössä Hellä-hankkeen kanssa. Hankkeessa kehitettyä satsaa ja säästä - toimintamallia pilotoidaan asiakastyössä huhti- toukokuussa 2023. Hellä hankkeen monialaisessa vastaanotto toiminnan kehittämisprosessi on otettu käyttöön aikuisten sosiaalityön integroituminen terveydenhuollon vastaanotto toimintaan virtuaalisesti puhelinvälittelyn/chatin/teamsin kautta Kuhmossa, Sotkamossa ja Suomussalmella.

Suunniteltu päiväkeskustoiminnan järjestämistä hyvinvointialueella yhdessä mielenterveyspalvelujen kanssa. Sosiaalihuoltolain 24 b§ muutos vuonna 2023, jonka mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä päihteitä ongelmallisesti käyttäville henkilöille päiväkeskuspalvelua, jossa perustarpeisiin vastaamisen lisäksi tarjotaan sosiaaliohjausta. Palvelua tulee järjestää myös päihtyneille ja siinä on oikeus asioida nimettömänä. Lisäksi on yhteistyönä kuvattu aikuisten sosiaalityön ja mielenterveys- ja riippuvuuksien

hoidon työprosessi sosiaalihuoltolain mukaisia asumispalveluja koskevan yhteistyöprosessin kehittämiseksi ja palvelua koskevien päätösten siirtoa koskien aikuisten sosiaalityöhön.

Aikuisten sosiaalityössä järjestettiin toukokuussa Kuhmossa Naiset vahvistumisen lähteillä -sosiaalisen kuntoutuksen leiri päihdeongelmista kärsiville naisille. Leiri järjestettiin yhdessä Kuhmon seurakunnan ja Muutosta ilmassa -hankkeen kanssa. Toiminnan vakinaistamisen mahdollisuutta tulisi selvittää. Myös miehille tarvittaisiin vastaava kuntoutuskokonaisuus.

Kainuun talousneuvola toimintaa on kehitetty yhteistyössä Kelan, ulosottolaitoksen, oikeusministeriön ylivelkaantumisen torjuntaohjelman ja talous- ja velkaneuvonnan kanssa. Kainuun valmiusfoorumin 5.11.2022 päätöksen mukaisesti sosiaaliviranomaisen johdolla kuntien ensimmäiset evakuointikeskukset esitellään kuntalaisille. Sotkamon tilaisuus järjestettiin 28.2.2023 ja Paltamon tilaisuus 12.5.2023. Lisäksi Kajaanissa järjestettiin laajamittaisen maahantulon varautumisen yhteistyöpalaveri. Mukana oli mm. maahanmuuttoviraston edustaja.

Hyvinvointialueella otettiin käyttöön sosiaalisen raportoinnin ilmoituslomake. On osallistuttu valtakunnalliseen rakenteellisen sosiaalityön verkostoon (THL) sekä STM:n koordinoimaan työllistymistä edistävien sosiaalipalvelujen verkostoon.

Asiakkaan palvelutarve kartoitetaan moniammatillisesti ensimmäisestä yhteydenotosta alkaen. Järjestämme palvelut yksilöllisen palvelutarpeen mukaisesti asiakkaan etu edellä. Lapsiperheiden sosiaalityössä on kehitetty monialaista palvelutarpeenarvointia kaikissa asiakasprosessin vaiheissa. Mallin käytäntöön juurruttaminen jatkuu edelleen. Monialaisen jalkautuvan - työparimallia pilotoidaan vuoden 2023 aikana. Systemisen lastensuojelutyön työskentely toteutuu lähes kaikissa Kainuun kunnissa. Pyrimme turvaamaan, että asiakkaat saavat tukea ongelmiinsa oikea aikaisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Palvelualueella valmistauduttiin vammaispalvelulain uudistukseen, jonka tuli astua voimaan 1.10.2023. Hallitus valmistelee uuden vammaispalvelulain voimaantulon siirtämistä siten, että laki tulisi voimaan 1.10.2024. Voimaantulon siirtämisellä tavoitellaan sitä, että lain soveltamisalaa on mahdollista tarkentaa erikseen annettavalla esityksellä ennen lain voimaantuloa. Uusi vammaispalvelulaki sisältää säännökset vammaisille henkilöille järjestettävistä sosiaalihuollon erityispalveluista. Kehitysvammalakiin jää vain itsemääräämisoikeuden vahvistamista ja perusoikeuksien rajoittamista sekä tahdosta riippumatonta erityishuoltoa koskevat säännökset. Tuleva lain muutos tulee huomioida vuoden 2024 taloutta ja toimintaa suunniteltaessa.

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen hakemuksia tammi-kesäkuun aikana jätettiin yhteensä 1737 kpl ja 98,45 % käsiteltiin lakisääteisessä määräajassa ja 27 hakemuksen käsittely viivästyi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) seuraa lastensuojelun käsittelyaikoja kaksi kertaa vuodessa. Viimeisimmällä tarkasteluajankohtana 1.10.2022–31.3.2023 lastensuojelutarpeen tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arvioinnin käsittely toteutettiin 100 prosenttisesti (yht.291) lakisääteisen seitsemän arkipäivän kuluessa. Lastensuojelutarpeen tai erityistä tukea tarvitsevan lapsen palvelutarpeen arviointeja käsiteltiin yhteensä 276, joista valmistui 54 % (149) prosenttisesti lakisääteisessä kolmen kuukauden määräajassa, 5,8 % (16) arvioinnin käsittely kesti yli kolme kuukautta, 1,4 % (4) asian käsittely on kesken ja määräaika ylitetty ja 39,5 % (109) asian käsittely on kesken 3 kuukauden määräajan puitteissa. Määräajan ylityksiä on ollut jonkin verran ja muutamat niistä johtuvat asiakastietojärjestelmän ongelmista. THL seuraa myös kaksi kertaa vuodessa lastensuojelun henkilöstömitoitusta (mitoitus 35 asiakasta/työntekijä). Tilanteen 13.4.2023 mukaan yhdellä sosiaalityöntekijällä on enemmän kuin 35 alle 18-vuotiasta lastensuojelun asiakasta.

Ajalla 1.1.2023 – 30.6.2023 lapsiperheiden sosiaalityössä on tehty yhteensä 903 päätöstä. Päätösmäärä sisältää lastensuojelun avohuollon- sijaishuollon ja jälkihuollon päätökset sekä

sosiaalihuoltolain mukaiset päätökset. Aikuisten sosiaalityössä tehtiin 2229 päätöstä. Päätökset sisältävät kaikki työikäisten palvelujen, toimeentuloturvan päätökset (täydentävä ja ehkäisevä) ja ikäihmisiä koskevat päätökset. Vammaisten sosiaalityössä tehtiin yhteensä 1094 päätöstä ja sisältää kaikki vammaispalvelujen päätökset. Lisäksi tehdään palvelualueella paljon asiakas- ja palvelusuunnitelmia. Lapsen henkilökohtaisia tapaamisia on toteutettu enenemissä määrin ja asiakassuunnitelmia on päivitetty myös sosiaalihuoltolain mukaisille asiakkaille, tämä on ollut aikaisemmin lapsiperheiden sosiaalityössä puutteellista. Lasten tukiperhetoiminnassa on palveluviivettä, muut palvelut ovat toteutuneet asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti ilman odotusaikaa. Vammaisten sosiaalityössä asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnit ovat ruuhkautuneet henkilöstövajauksen vuoksi. Ruuhkan purkuun pyritään vastaamaan tilapäisen työntekijän palkkaamisella.

Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelualue

Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelualue muodostui vuoden vaihteessa asumisen palveluyksiköistä, johon kuuluvat oman palvelutuotannon kehitysvammaisten asumispalvelut sekä Salmijärven lastenkoti, turvakoti ja sosiaalipäivystys. Päivänaikaisen ja kuntouttavan toiminnan palveluyksikkö muodostui kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminnan toimintakeskuksista sekä kuntouttavasta työtoiminnasta. Sosiaalinen kuntoutus kuuluu myös palvelualueeseen ja sen osalta toimintojen järjestämiseen on haettu ja saatu tukea vakiinnuttamisvaroista. Päätös on tehty kesäkuussa.

Organisaation uudistuessa palvelualueella on valmisteltu palveluyksiköiden välisen henkilöstön yhteiskäytön toimintamallia kehitysvammaisten asumisen ja päivä- ja työtoimintojen välillä. Asumisen palvelurakenteen muutokseen tähtäävästi kehitysvammaisten asumisen ohjausta on vahvistettu 2 työntekijällä toimintansa päättäneen ryhmäkodin resurssista. Sotkamon asumispalveluiden tuottamisen mallia on arvioitu nykyisen kiinteistön käytön päättyessä lähitulevaisuudessa. Oman asumisen palvelutuotannon käyttöaste on ollut hyvä. Asukkaiden asumistarpeita koordinoivassa KAS-toiminnassa priorisoidaan selkeästi oma palvelutuotanto. Palveluasumisen tuottamista haastaa vaikeita käyttöoireita omaavien asiakkaiden asumisen järjestäminen. Kehitysvammaosaston ei-päivystykselliset valmiudet sekä toiminnalliset sulut voivat aiheuttaa haasteellisten asiakkaiden osalta painetta muihin päivystystoimintoihin.

Lastenkoti Salmilassa on tarkastelussa olevalla ajanjaksolla toteutunut 1573 asumispäivää. Turvakotipalvelua on käyttänyt 13 henkilöä. Sosiaalipäivystykseen on tullut 1605 yhteydenottoa ajanjaksolla. Salmilan toiminnallista kokonaisuutta haastaa toimimattomat ja epätarkoituksenmukaiset tilat. Tilojen puutteet estävät toiminnan kehittämistä. Toimintajaksolla käynnistettiin lasten asumispalveluja koskeva selvitystyö. Toimintajaksolla on myös käynnistynyt Rastitien lasten yksikön ja sairaalakoulun yhteistyö lasten koulunkäynnin mahdollistamiseksi tilapäishoitojaksojen aikana.

Asumispalveluissa toiminnan uudistaminen tulee kohdistumaan digipalveluiden käyttöönottoon sekä kotiin tarjottavien palveluiden vahvistamiseen mm. asumisohjauksen laajentamiseksi asiakastarpeiden mukaan myös iltaiikaa koskevaksi. Uudistustyö on aloitettu tutustumalla palvelutarjontaan etäyhteysmahdollisuuksien osalta. Henkilöstömitoitusten valmistuttua henkilöstöresurssin käyttöä tullaan ohjaamaan kotiin tarjottaviin palveluihin sekä asumisyksiköiden satelliittipalveluiden kehittämiseen. Asumispalveluiden tuottamisen organisaatiossa on valmisteilla toimintaa koskevia uudistuksia. Muutosta tullaan valmistelemaan henkilöstön kanssa.

Palvelualueella toimii tiivis esihenkilötyöryhmä. Esihenkilötyötä tuetaan lähijohtamisen ohella myös osittaisella etätyömahdollisuudella tilanteen mukaan. Palvelualueella toteutuu esimiespäivystys. Toiminnan luonteen vuoksi tiivistä yhteistyötä tehdään työsuojelun kanssa henkilöstön työturvallisuuteen liittyen.

Vammaisten päivä- ja työtoiminta sekä kuntouttava työtoiminta ovat Kajaanin osalta ruuhkautuneet. Henkilöstöresurssin tarkastelun myötä tullaan resurssia ohjaamaan myös näihin ongelmakohtiin. Kuntouttavassa työtoiminnassa on tarkastelujaksolla toteutettu 8044 toimintapäivää (luvussa on mukana myös sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelualueella toteutettu kuntouttavan työtoiminnan asiakastyö).

Perheiden tuki- ja ostopalvelut

Perheiden tuki- ja ostopalvelujen palvelualueella tuotetaan lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyötä ja henkilökohtaista apua. Tälle alueelle siirtyivät terveystalouksista perheneuvolat, koulu- ja nuorisopsykologit sekä kunnista kuraattorit. Lisäksi alueella on perheoikeudelliset palvelut ja toimistopalvelut. Osto- ja tukipalvelut yksiköstä valvotaan asumispalvelupaikkoja ja sijaishuoltopaikkoja sekä tehdään sopimusyhteistyötä.

Palvelualueen toisen vuosineljänneksen toimintaa kuvaa edelleen toiminnan järjestäytymisen, yhteistyöpintojen tunnustelun ja toimintatavoista sopimisen, uudelleen organisoitumisen, tarkastelun ja suunnittelun aloittamisen vaiheet.

Uudet puitesopimukset astuivat voimaan 1.3.2023 alkaen. Lastensuojelun laitospaikkoja tarjoavien puitesopimuskumppaneiden määrä kasvoi, mikä tarkoittaa suorahankintojen vähenemistä verrattuna edelliseen puitesopimuskauteen. Perhekotien osalta kilpailutus ei tuottanut yhtään palveluntuottajaa, joten kaikki lastensuojelulain mukaiset perhekotisijoitukset tehdään suorahankinnoilla. Vammaisten asumispalveluiden osalta puitesopimusyksiköiden määrä vähentyi, tämän vuoksi vammaispalveluissa joudutaan tekemään paljon asumispalvelujen suorahankintoja.

Toimialueen asumispalveluiden ja sijaishuoltopaikkojen valvonta on keskitetty Tuki ja ostopalvelut -palveluyksiköön. Lisäksi Perheiden tuki- ja ostopalvelut -palvelualue valvoo lastensuojelulain ja vammaislainsäädännön mukaisen perhehoidon ja perhekodit alueellaan. Palveluyksiköstä tehdään valvontakäyntejä myös Kainuun ulkopuolelle sekä puitesopimuskumppaneiden että suorahankintana asumispalvelua tarjoaviin asumispalvelupaikkoihin. Lastensuojelun sijaishuollon perhekotien ja laitosten valvontakäynnit on aloitettu ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytty yhteistyössä Aluehallintovirastojen ja laitoksen / perhekodin sijaintikunnan mukaisen hyvinvointialueen kanssa, mikäli palveluntuottajan yksikössä on havaittu epäkohtia. Toimenpiteisiin johtaneita epäkohtia on valvonnassa havaittu kolmessa Kainuun hyvinvointialueen ulkopuolisessa yksikössä. Osto- ja tukipalveluiden viranhaltijat tekevät tarpeenmukaista ja tiivistä yhteistyötä palveluntuottajien kanssa.

Tukiperheitä ja perhehoitajia rekrytoidaan jatkuvasti hyvinvointialueen strategian mukaisesti. Perhehoitajien PRIDE-valmennukset käynnistetään sitä mukaa kuin uusi valmennettavien ryhmä saadaan koottua, käytännössä kerran kalenterivuodessa. PRIDE-valmennuksiin sisältyy tarkastelujaksolla riski, koska sosiaalityöntekijä, joka on vetänyt PRIDE-valmennuksia ei ole Kainuun hyvinvointialueen käytettävissä. Määräraha PRIDE-valmentajakoulutukseen on, mikäli tehtävästä kiinnostunut laillistettu sosiaalityöntekijä löytyy koulutettavaksi. Tukiperheistä on edelleen pulaa suhteellisen hyvin onnistuneesta ensimmäisen tarkastelujaksoson rekrytointikampanjasta huolimatta.

Perheneuvola- ja perheoikeudelliset palvelut -palveluyksikössä perheneuvolan osalta kevään psykologirekry tuotti yhden hakijan. Perheneuvolaan ostetaan edelleen psykologipalveluita. Koulu- ja nuorisopsykologit ja kuraattoripalvelut -palveluyksikköön rekrytoitiin palveluyksikköpäällikkö toukokuussa. Tarkastelujaksolla kuraattoreissa tapahtui henkilöstövaihdoksia eläköitymisen ja toimivapaiden myötä, mutta kuraattorien rekrytoinnit ovat tuottaneet runsaasti hakemuksia ja avoimiksi jääviin vakansseihin tai sijaisuuksiin on ollut helppo saada kelpoinen työntekijä. Yhdessä kunnassa on ollut kuraattoripalvelun vaje. Koulu- ja nuorisopsykologien rekry ei tuottanut yhtään hakemusta.

Psykologien saatavuus on vaikea. Avoinna olevia vakansseja ei ole saatu täytettyä, mikä aiheuttaa

psykologipalvelujen hankintoja. Lisäksi tarkastelujaksolla on valmistauduttu 1.8.2023 voimaan astuvaan koulu- ja nuorisopsykologien enimmäisoppilas/-opiskelijamäärämitoitukseen.

Kotiin annettavien palvelujen -palveluyksikön järjestämät kotiin annettavat palvelut ovat merkittäviä hyvinvointialueen strategian toteuttamisessa sosiaalipalveluiden näkökulmasta. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan sosiaalihuoltolain ensisijaisuus, mikä näkyy toiminnan tarkastelun aloittamisesta varhaisen tuen, kuntouttavan työotteen ja palvelun myöntämisehtojen tarkastelun katsontakulmista. Lapsiperheiden kotipalvelun myöntämisehtojen uudelleentarkastelu on aloitettu. Tarkoituksena on kasvattaa matalan kynnyksen ennaltaehkäisevää toimintaa ja kehittää kotipalvelun työntekijöiden ammattitaitoa lisäkoulutuksella. Koulutuksen tavoitteena on kuntouttava työote ja varhaisen tuen toimintamalli. Koulutukseen saimme rahoituksen Hellä-hankkeesta. Lapsiperheiden kotipalvelua lisätään järjestämissuunnitelman mukaisesti.

Perhetyötä on seurantajakson aikana saanut 137 ja lapsiperheiden kotipalvelua 45 asiakasperhettä. Henkilökohtaisen avun järjestäminen hyvinvointialueen omana toimintana on tarkastelujaksolla ensimmäisen tarkastelujakson mukaista henkilötyöresurssin (1 henkilökohtainen avustaja) vuoksi.

Hyvinvointialueella sosiaali- ja perhepalvelut -toimialueen toimistopalvelut sijoituivat Perheiden tuki- ja ostopalvelut -palvelualueelle. Palvelualueelta järjestetään toimistosihteerin- ja vahtimestaripalvelut kaikille kolmelle sosiaali- ja perhepalvelujen palvelualueelle. Tarkastelujaksolla toimistosihteeripalvelut ovat muutoksesta johtuen vielä osittain toiminnan suunnittelun, palvelualueiden toimistopalvelun tarpeiden tarkastelun ja uudelleen organisoitumisen vaiheessa. Henkilöstössä on tapahtunut eläköitymistä ja sijaistuksen tarvetta, mistä johtuen toimistopalveluihin on rekrytoitu uutta henkilökuntaa.

6.2 Sosiaali- ja perhepalvelut toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain

Sosiaali- ja perhepalveluiden käyttötalouden toteuma palvelualueittain 1.1.-30.6.2023

Sosiaali- ja perhepalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	191 600	95 800	24 701	12,9	166 899
MAKSUTUOTOT	3 797 568	1 898 784	1 616 448	42,6	2 181 120
TUET JA AVUSTUKSET	267 112	133 556	249 136	93,3	17 976
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 452 297	726 149	578 782	39,9	873 515
T O I M I N T A T U O T O T	5 708 577	2 854 289	2 469 067	43,3	3 239 510
HENKILÖSTÖKULUT	-27 633 096	-13 816 548	-11 606 922	42,0	-16 026 174
PALVELUJEN OSTOT	-36 181 014	-18 090 507	-13 382 522	37,0	-22 798 492
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-813 129	-406 565	-302 108	37,2	-511 021
AVUSTUKSET	-10 097 574	-5 048 787	-3 330 211	33,0	-6 767 363
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 133 614	-2 066 807	-1 905 870	46,1	-2 227 744
T O I M I N T A K U L U T	-78 858 427	-39 429 214	-30 527 634	38,7	-48 330 794
T O I M I N T A K A T E	-73 149 850	-36 574 925	-28 058 567	38,4	-45 091 283
VALTIONOSUUEDET	63 864 335	31 932 168	38 279 923	59,9	25 584 412
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-252	0,0	252
V U O S I K A T E	-9 285 515	-4 642 758	10 221 104	-110,1	-19 506 619
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-117 893	-58 946	-51 115	43,4	-66 778
T I L I K A U D E N T U L O S	-9 403 408	-4 701 704	10 169 989	-108,2	-19 573 397
TULOSLASKELMA	-9 403 408	-4 701 704	10 169 989	-108,2	-19 573 397
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-9 403 408	-4 701 704	10 169 989	-108,2	-19 573 397

Sosiaalityö- ja ohjaus

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	3 000	1 500	19 689	656,3	-16 689
MAKSUTUOTOT	679 874	339 937	246 929	36,3	432 945
TUET JA AVUSTUKSET	140 100	70 050	44 847	32,0	95 253
MUUT TOIMINTATUOTOT	531 530	265 765	156 376	29,4	375 154
TOIMINTATUOTOT	1 354 504	677 252	467 842	34,5	886 662
HENKILÖSTÖKULUT	-7 382 566	-3 691 283	-2 778 986	37,6	-4 603 580
PALVELUJEN OSTOT	-7 767 773	-3 883 887	-2 995 652	38,6	-4 772 121
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-116 605	-58 303	-33 184	28,5	-83 421
AVUSTUKSET	-9 961 924	-4 980 962	-3 267 464	32,8	-6 694 460
MUUT TOIMINTAKULUT	-974 573	-487 287	-390 754	40,1	-583 819
TOIMINTAKULUT	-26 203 441	-13 101 721	-9 466 040	36,1	-16 737 402
TOIMINTAKATE	-24 848 937	-12 424 469	-8 998 198	36,2	-15 850 739
VALTIONOSUUEDET	23 502 467	11 751 234	14 087 246	59,9	9 415 221
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			255	0,0	-255
VUOSIKATE	-1 346 470	-673 235	5 089 303	-378,0	-6 435 773
POISTOT JA ARVONALEMENTUMISET	-2 437	-1 219	-1 219	50,0	-1 218
TILIKAUDEN TULOS	-1 348 907	-674 454	5 088 084	-377,2	-6 436 991
TULOSLASKELMA	-1 348 907	-674 454	5 088 084	-377,2	-6 436 991
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-1 348 907	-674 454	5 088 084	-377,2	-6 436 991

Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	3 600	1 800	5 012	139,2	-1 412
MAKSUTUOTOT	1 049 700	524 850	545 209	51,9	504 491
TUET JA AVUSTUKSET	127 012	63 506	197 633	155,6	-70 621
MUUT TOIMINTATUOTOT	907 797	453 899	407 912	44,9	499 885
TOIMINTATUOTOT	2 088 109	1 044 055	1 155 767	55,3	932 342
HENKILÖSTÖKULUT	-13 487 961	-6 743 980	-6 333 965	47,0	-7 153 996
PALVELUJEN OSTOT	-1 631 575	-815 788	-805 648	49,4	-825 927
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-514 974	-257 487	-217 377	42,2	-297 597
AVUSTUKSET	-135 650	-67 825	-61 213	45,1	-74 437
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 450 045	-1 225 023	-1 075 928	43,9	-1 374 117
TOIMINTAKULUT	-18 220 205	-9 110 102	-8 494 130	46,6	-9 726 074
TOIMINTAKATE	-16 132 096	-8 066 048	-7 338 363	45,5	-8 793 733
VALTIONOSUUEDET	15 806 695	7 903 348	9 474 444	59,9	6 332 251
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-400	0,0	400
VUOSIKATE	-325 401	-162 700	2 135 681	-656,3	-2 461 082
POISTOT JA ARVONALEMENTUMISET	-113 587	-56 793	-48 960	43,1	-64 627
TILIKAUDEN TULOS	-438 987	-219 494	2 086 721	-475,3	-2 525 709
TULOSLASKELMA	-438 987	-219 494	2 086 721	-475,3	-2 525 709
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-438 987	-219 494	2 086 721	-475,3	-2 525 709

Perheiden tuki ja ostopalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	185 000	92 500			185 000
MAKSUTUOTOT	2 067 994	1 033 997	824 309	39,9	1 243 685
TUET JA AVUSTUKSET			6 655	0,0	-6 655
MUUT TOIMINTATUOTOT	12 970	6 485	14 494	111,7	-1 524
TOIMINTATUOTOT	2 265 964	1 132 982	845 458	37,3	1 420 506
HENKILÖSTÖKULUT	-6 574 012	-3 287 006	-2 407 964	36,6	-4 166 048
PALVELUJEN OSTOT	-26 735 496	-13 367 748	-9 545 393	35,7	-17 190 103
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-180 260	-90 130	-49 750	27,6	-130 510
AVUSTUKSET			-1 534	0,0	1 534
MUUT TOIMINTAKULUT	-691 296	-345 648	-383 378	55,5	-307 918
TOIMINTAKULUT	-34 181 064	-17 090 532	-12 388 020	36,2	-21 793 045
TOIMINTAKATE	-31 915 100	-15 957 550	-11 542 562	36,2	-20 372 539
VALTIONOSUUDET	24 331 941	12 165 971	14 584 428	59,9	9 747 513
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-107	0,0	107
VUOSIKATE	-7 583 159	-3 791 580	3 041 760	-40,1	-10 624 919
TILIKAUDEN TULOS	-7 583 159	-3 791 580	3 041 760	-40,1	-10 624 919
TULOSLASKELMA	-7 583 159	-3 791 580	3 041 760	-40,1	-10 624 919
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-7 583 159	-3 791 580	3 041 760	-40,1	-10 624 919

6.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Toimialueen suurin haaste on työntekijöiden saatavuus ja asetettuihin mitoitukseen vaatimuksiin vastaaminen lastensuojelussa ja koulu- ja kuraattoripalveluissa. Psykologien työpanosta joudutaan hankkimaan ostopalveluna perheneuvolaan ja opiskeluhooltoon.

Toimialue sisältää useita erityislainsäädännön palveluja, joihin on asiakkailta subjektiivisia oikeuksia. Tällöin palvelut tulee järjestää asiakkaille määrärahatilanteesta riippumatta. Toimialueen palvelujen tarpeen kasvuun voivat vaikuttaa asiakkaiden ja kuntalaisten kasautuvat ongelmat, kuten mielenterveyden ongelmat, päihteiden käyttö, elämänhallinta- ja velkaongelmat. Tämän vuoksi on ensiarvoisen tärkeää vahvistaa varhaisen tuen palveluja ja ennaltaehkäiseviä palveluja niin kunnissa kuin hyvinvointialueellakin.

Meneillään on useita lakiuudistuksia. Tulevina vuosina lakiuudistukset aiheuttavat kustannusten nousua, kuluvan vuoden budjettiin on jonkin verran arvioitu vammaislainsäädännön voimaantumisen aiheuttamia kuluja, lakiuudistus ei toteutunut suunnitellusti. Edelleen erilaiset lakiuudistukset asettavat haasteita toiminnalle ja taloudelle. Päihdeasiakkaiden päiväkeskustoiminnan järjestäminen 1.7.2023 alkaen ja vammaislainsäädännön uudistus 1.10.2024 alkaen. Lastensuojelulain muutos lisää sosiaalityöntekijöiden määrää, sillä vuodesta 2024 alkaen yhdellä lapsen asioista vastaavalla työntekijällä voi olla vastuullaan enintään 30 lasta, vuonna 2023 vastaava luku on 35.

7 Ikäihmisten palvelut

7.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Ikäihmisten toimialue koostuu hyvinvointialueen omasta palvelutuotannosta, ikäihmisten kotihoidosta ja ympärivuorokautisesta asumispalvelusta sekä kuntouttavasta päivätoiminnasta. Toimialue organisoitui lähes entisen kaltaisena, mutta palveluohjauksen ja ostopalvelujen palvelualue siirtyi kokonaisuudessaan järjestämisen tukeen sekä kotihoidon toiminnanohjausyksikkö järjestäytyi uudelleen. Hyvinvointialueelle siirryttäessä vain muutaman viranhaltijan tehtäväkuvassa tapahtui olennaisia muutoksia. Asiakkaiden näkökulmasta liikkeen- luovutus ei aiheuttanut poikkeamia toimialueen tuottamaan palveluun.

Yhteistyö asiakasohjauksen kanssa on tiivistä ja asiakasrajapinnassa tapahtuvaa työtä. Palveluun pääsy on tapahtunut asiakkaan tarpeen mukaan ilman aiheetonta viivettä. Ikäihmisten palveluiden keskimääräiset odotusajat ajalla 1.1.-30.6.2023: palvelutarpeen arviointi 1–7 vrk, kotihoito 1–7 vrk, ympärivuorokautinen asumispalvelu 41 vrk. Kaikissa kunnissa palveluiden saatavuus ja saavutettavuus ei näyttäydä yhtenevänä, joten kiinnitämme tähän huomiota palvelujen kehittämisessä.

Asiakkaan toimintakyvyn arviointivälineenä on Rai-toimintakykymittaristo, josta interRaiHC versio on otettu käyttöön. Rai-arvioinnit on tehty kotihoidon säännöllisille ja asumispalveluiden pitkäaikaisille asiakkaille sekä monialaisen työryhmän arviointiin tuleville. Kaikilla ikäihmisten toimialueen asiakkailla on myös voimassa olevat asiakassuunnitelmat, jotka laaditaan palvelutarpeen alkaessa ja päivitetään säännöllisesti tai tarpeen mukaan. Suunnitelman laadinnassa on kiinnitetty erityistä huomiota asiakkaan osallisuuteen.

Henkilöstön saatavuudessa on ollut erityisiä haasteita etenkin lähihoitajien osalta. Haasteita on kaikissa kotihoidon työyksiköissä ja osassa ympärivuorokautisen asumispalvelun yksiköissä. Henkilöstön rekrytointiin ja oppilaitosyhteistyöhön on kiinnitetty erityistä huomiota yhteistyössä rekrytointiyksikön kanssa. Henkilöstörakennetta on tarkasteltu ja asiakastyötä järjestelty niin, että myös hoiva-avustajia ja hoivateknologiaa voidaan hyödyntää työssä entistä paremmin. Lisäksi on panostettu oppisopimusopiskelijoihin sekä kv-rekrytointiin, jonka suunnittelussa on oltu tiiviisti mukana.

Alkuvuoden aikana toimialueelta osallistuttiin järjestämissuunnitelman valmisteluun ja nyt on siirrytty toimeenpanovaiheeseen. Toimialueelle ja asiakasohjaukseen kohdistuvat järjestämisen kärkihankkeet ikäihmisten palveluiden osalta ovat:

- Ikäihmisten palvelurakenteen keventäminen
- Kotiin annettavien palvelujen turvaaminen

Palvelurakenteen keventäminen edellyttää vahvaa yhteistyötä eri toimijoiden, toimialojen ja kuntien kanssa. Kotihoidosta ja ympärivuorokautisesta palveluasumisesta on osallistuttu mm. ikäihmisten yhteisöllisen asumisen selvitykseen, jota jatketaan kuntien kanssa tehtävällä yhteistyöllä. On huomattava, että ikäihmisten toimintakykyä ja kotona asumista voidaan edistää merkittävästi kunnissa järjestettävällä asumisneuvonnalla, jossa kannustetaan ikääntyvää väestöä oman asumisen ennakkointiin ja itsenäistä asumista toteuttavien ratkaisujen toteuttamiseen.

Toimialueen johtoryhmään on nimetty viranhaltijoita myös järjestämisen tuesta, jotta voimme yhdessä edistää palvelujen sujuvuutta ja kehittämistä. Toimialueen johtoryhmät kokoontuvat kerran kuukaudessa eri paikkakunnilla. Vuonna 2023 johtoryhmätyöskentelyn yhtenä tavoitteena on kuulla ikäihmisten palveluyksikköjen esihenkilöitä, lisätä yhteistyötä ja kehittää palvelujamme mahdollisimman sujuviksi.

Talouden tunnuslukujen osalta ikäihmisten toimialueen toteuma on positiivinen. Suunniteltua

alhaisempina ovat kuitenkin toteutuneet henkilöstökulut sekä maksutuotot, jotka selittyvät henkilöstön saatavuusongelmiin liittyen tyhjinä olleilla asumispalvelujen paikoilla sekä henkilöstövajeella. Hälytysrahan ja ylityökorvausten määrä on kasvanut kesälomakauden alettua. Kotihoidossa henkilöstötilanne on ollut haastava, joten henkilöstö on joutanut työvuorojen suhteen.

Talouden tasapainottamissuunnitelman toteuttaminen on aloitettu. Toimenpiteet eivät näy vielä kokonaisuudessaan talouden toteumassa. Kaikki suunnitelmaan kirjatut toimenpiteet eivät myöskään toteudu, koska esim. vuokranantajat eivät pysty ottamaan vuokrauskäyttöön hoivakodin yhteydessä olevia huoneita, joten kaikkia suunniteltuja tilavähennyksiä ei voida toteuttaa.

Ikäihmisten kotihoidon palvelualue

Ikäihmisten kotihoidon palvelualueen toiminnan painopisteenä on säännöllisten kotihoidon asiakkaiden palvelujen turvaaminen, asiakasvirran hallinta yhteistyössä asiakasohjauksen kanssa ja teknologian hyödyntäminen palveluiden tuottamisessa. Säännöllisen kotihoidon piirissä oli 31.5.2023 19,6 % yli 75-vuotiaista kainuulaisista (sis. ostopalvelut ja palvelusetelit; lähde Sotekuva).

Kotihoidon palvelut alkavat määräaikaisella kuntouttavalla arviointijaksolla, jonka aikana pyritään tukemaan ja parantamaan asiakkaan toimintakykyä niin, että hän selviytyy päivittäisistä toiminnoista mahdollisimman omatoimisesti. Teknologiset ratkaisut huomioidaan asiakkaan palveluita suunnitellessa ja niitä hyödynnetään ensisijaisena palvelumuotona kotihoidon määräaikaisen arviointijakson alusta alkaen. Kotihoidossa käytössä ovat kuvapuhelinpalvelut ja lääkeautomaatit, joita on käytössä noin 7 % kotihoidon asiakkaista ja palvelun käyttöä lisätään suunnitelmallisesti. Alkuvuoden aikana kotihoidon määräaikaisella arviointijaksolla on ollut 337 uutta asiakasta. 30 % näistä asiakkaista ei ole tarvinnut säännöllisen kotihoidon palvelua arviointijakson jälkeen.

Kotihoidon henkilöstötilanne on ollut erityisen haastava ja sitä on pyritty ratkaisemaan yhteistyössä rekrytointiyksikön ja kuntakohtaisesti myös muiden toimialueiden kanssa. Kotihoidossa on asetettu välittömän asiakastyön tavoitteet, jotka ovat lähihoitajilla 60 % ja sairaanhoitajilla 40 % käytettävissä olevasta työajasta. Kotihoidossa on otettu käyttöön hudlaus, jonka myötä henkilöstö liikkuu myös eri yksiköiden välillä asiakkaiden tarpeet huomioiden. Hudlauksen myötä pystytään tasoittamaan myös työn kuormittavuutta eri yksiköiden välillä. Kotihoidon työntekijätilannetta helpottaa tulevaisuudessa turvapuhelinhälytysten siirtyminen tilannekeskukseen.

Ikäihmisten ympärivuorokautisen asumisen palvelualue

Ikäihmisten ympärivuorokautisen asumispalvelun palvelualueen toiminnan painopisteenä on tuottaa ympärivuorokautista asumispalvelua henkilöille, jotka eivät enää pärjää kotiin annettavien palveluiden turvin. Palvelualue tuottaa myös lyhytaikaista asumispalvelua omaishoidettaville sekä lyhytaikaista ja pitkäaikaista sosiaalihuoltolain mukaista laitosasumista. Ympärivuorokautisen asumispalvelun piirissä oli 30.6.2023 noin 7,65 % yli 75-vuotiaista kainuulaisista (sis. ostopalvelut ja palvelusetelit).

Ikäihmisten palvelurakenteen keventämiseen liittyy mm. pitkäaikaisten ympärivuorokautisten asumispalvelupaikkojen määrän vähentäminen sekä laitosasumisen purkaminen, jotka edellyttävät kevyempien palvelumuotojen kehittämistä. Kotiin vietävien palvelujen vahvistaminen, hoivateknologian monipuolisen käytön lisääminen ja yhteisöllisen asumisen ratkaisut ovat välttämättömiä, jotta ikäihmisten tarvitsemat palvelut voidaan turvata. Ympärivuorokautisen asumispalvelun paikkoja on vähennetty sovitusti toimialueen omasta palvelutuotannosta, kyseiset paikat ovat olleet pääosin poissa käytöstä, johtuen henkilöstöpulasta sekä asiakkaiden toiveesta sijoittua asumaan eri kuntiin kuin missä vapaat paikat sijaitsevat. Sosiaalihuoltolain mukainen pitkäaikainen laitosasuminen päättyy Kajaanin hoivan toiminnan päättyessä.

Palvelurakenteen keventämiseen liittyy myös Kuhmon vuodeosaston muuttuminen arviointi- ja

kuntoutusyksiköksi. On päätetty, että arviointi- ja kuntoutusyksiköissä järjestetään lyhytaikaista sosiaalihuoltolain mukaista asumista, joten yksiköt sijoittuvat ikäihmisten toimialueelle. Kehittämistyötä tehdään tiiviisti yhteistyössä terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialueen kanssa.

Ympäri vuorokautisen asumisen mitoitus on toteutunut lakisääteisesti, kun paikkamääriä on vähennetty. Palvelualueella seurataan tiiviisti vanhuspalvelulain toteutumista henkilöstömitoituksen osalta. Alkuvuodesta henkilöstötilanne on hieman aiempaan nähden parantunut.

7.2 Ikäihmisten palveluiden toimialueen käyttötalousosa palvelualueittain

Ikäihmisten palveluiden käyttötalouden toteuma palvelualueittain 1.1.-30.6.2023

Ikäihmisten palvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNTITUOTOT	946 057	473 029	432 701	45,7	513 356
MAKSUTUOTOT	7 950 609	3 975 305	3 934 038	49,5	4 016 571
TUET JA AVUSTUKSET			4 924	0,0	-4 924
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 503 302	751 651	673 055	44,8	830 247
T O I M I N T A T U O T O T	10 399 968	5 199 984	5 044 718	48,5	5 355 250
HENKILÖSTÖKULUT	-45 470 387	-22 735 194	-21 141 601	46,5	-24 328 787
PALVELUJEN OSTOT	-5 687 806	-2 843 903	-2 564 731	45,1	-3 123 075
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 723 848	-861 924	-785 448	45,6	-938 400
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 008 053	-3 004 027	-2 911 143	48,5	-3 096 910
T O I M I N T A K U L U T	-58 890 094	-29 445 047	-27 402 922	46,5	-31 487 172
T O I M I N T A K A T E	-48 490 126	-24 245 063	-22 358 204	46,1	-26 131 922
VALTIONOSUUDET	44 791 452	22 395 726	26 847 744	59,9	17 943 708
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-16	0,0	16
V U O S I K A T E	-3 698 674	-1 849 337	4 489 524	-121,4	-8 188 198
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-162 467	-81 234	-81 332	50,1	-81 135
T I L I K A U D E N T U L O S	-3 861 142	-1 930 571	4 408 192	-114,2	-8 269 333
TULOSLASKELMA	-3 861 142	-1 930 571	4 408 192	-114,2	-8 269 333
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-3 861 142	-1 930 571	4 408 192	-114,2	-8 269 333

Ikäihmisten asumispalvelut

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	470 487	235 244	207 253	44,1	263 235
MAKSUTUOTOT	5 164 909	2 582 455	2 348 427	45,5	2 816 482
TUET JA AVUSTUKSET			3 666	0,0	-3 666
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 503 302	751 651	673 036	44,8	830 266
TOIMINTATUOTOT	7 138 698	3 569 349	3 232 382	45,3	3 906 316
HENKILÖSTÖKULUT	-21 834 874	-10 917 437	-10 193 358	46,7	-11 641 516
PALVELUJEN OSTOT	-4 432 486	-2 216 243	-2 153 981	48,6	-2 278 505
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-675 638	-337 819	-314 628	46,6	-361 010
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 610 333	-2 305 167	-2 284 802	49,6	-2 325 531
TOIMINTAKULUT	-31 553 331	-15 776 665	-14 946 769	47,4	-16 606 562
TOIMINTAKATE	-24 414 633	-12 207 316	-11 714 387	48,0	-12 700 246
VALTIONOSUUEDET	21 454 367	10 727 184	12 859 627	59,9	8 594 740
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-7	0,0	7
VUOSIKATE	-2 960 266	-1 480 133	1 145 232	-38,7	-4 105 498
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-131 757	-65 879	-65 447	49,7	-66 310
TILIKAUDEN TULOS	-3 092 023	-1 546 012	1 079 785	-34,9	-4 171 808
TULOSLASKELMA	-3 092 023	-1 546 012	1 079 785	-34,9	-4 171 808
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-3 092 023	-1 546 012	1 079 785	-34,9	-4 171 808

Ikäihmisten kotihoito

	TA Muutosten jälkeen 2023	TA muut.jälk. 1-06.2023	Tot.(kkvv) 1-06.2023	1-06.2023/ TA2023 muut jälk.%	TA muut. jälk. - Tot. 2023
	EUR	EUR	EUR		EUR
MYYNITUOTOT	475 570	237 785	225 448	47,4	250 122
MAKSUTUOTOT	2 785 700	1 392 850	1 585 611	56,9	1 200 089
TUET JA AVUSTUKSET			1 258	0,0	-1 258
MUUT TOIMINTATUOTOT			19	0,0	-19
TOIMINTATUOTOT	3 261 270	1 630 635	1 812 336	55,6	1 448 934
HENKILÖSTÖKULUT	-23 436 021	-11 718 011	-10 873 317	46,4	-12 562 705
PALVELUJEN OSTOT	-1 215 020	-607 510	-386 840	31,8	-828 180
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 047 810	-523 905	-468 189	44,7	-579 621
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 389 570	-694 785	-620 582	44,7	-768 988
TOIMINTAKULUT	-27 088 421	-13 544 211	-12 348 928	45,6	-14 739 494
TOIMINTAKATE	-23 827 151	-11 913 576	-10 536 592	44,2	-13 290 559
VALTIONOSUUEDET	22 948 085	11 474 043	13 754 953	59,9	9 193 132
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT			-9	0,0	9
VUOSIKATE	-879 066	-439 533	3 218 352	-366,1	-4 097 419
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-30 710	-15 355	-15 885	51,7	-14 825
TILIKAUDEN TULOS	-909 776	-454 888	3 202 468	-352,0	-4 112 244
TULOSLASKELMA	-909 776	-454 888	3 202 468	-352,0	-4 112 244
KUNNAN TULOSLASKELMA-Tilisummat,ulkoinen	-909 776	-454 888	3 202 468	-352,0	-4 112 244

7.3 Toimialueen tulevan kehityksen arviointi

Ikäihmisten palvelujen peittävyys on edelleen suurempi kuin koko maassa keskimääräisesti. Palvelujen peittävyys, palveluihin ohjautumiseen ja palveluperusteisiin kiinnitetään huomiota koko Kainuun alueella, jotta asiakkaat saisivat palvelut oikein mitoitettuina ja oikea-aikaisesti.

Ikäihmisten toimialueen suurin haaste on henkilöstön saatavuus. Tilanne ei ole helpottumassa seuraavina vuosina ja ikäihmisten määrä kasvaa Kainuussa nopeasti. Onkin ennakoitavissa, että toimialueen tuottamien palvelujen tarve tulee kasvamaan, joten henkilöstön saatavuuteen palveluprosesseihin ja palvelurakenteen keventämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Resurssien tarve lisääntyy palvelutarpeen kasvaessa, vaikka palvelurakennetta kevennetään. Haastetta pyritään ratkaisemaan mm. henkilöstörakenteen muuntamisella, kv-rekrytoinnilla ja hoivateknologian avulla sekä kotiin annettavien palvelujen turvaamisella ja vahvistamisella, jotka on kirjattu järjestämissuunnitelmaan.

Henkilöstön ja esihenkilöiden osaamisen varmistaminen sekä yhteistyö asiakasohjauksen kanssa on tärkeää, jotta pystytään vastaamaan asiakasvirran hallintaan, teknologian hyödyntämiseen ja toimintakykyä tukevaan työtapaan koko hoitoketjussa sekä varmistamaan oikea-aikainen sairaanhoito ja hoitoon pääsy.

Loppuvuoden aikana on ensiarvoisen tärkeää saattaa kuntoon riittävän lääkäriyöpanoksen saaminen kotihoidon asiakkaille; kotihoidon lääkäripalvelujen kilpailutuksen valmistelu on aloitettu TESA:n toimesta. Lisäksi kotihoidossa panostetaan yhteistyöhön muiden HVA:een toimijoiden kanssa henkilöstön yhteiskäytön ja työhyvinvoinnin lisäämiseksi.

Toimialueelle kohdentuvan taloudellisen riskin tuovat käytössä olevan teknologian (kuvapuhelimet/etähoiva, lääkeautomaatit) uudet sopimukset ja niihin liittyvät hintojen nousut. Toisena taloudellisena haasteena ovat toimitiloihin kohdistuvat vuokrien korotukset, joita ei voitu riittävällä tasolla huomioida talousarvion suunnitteluvaiheessa. Ympäri vuorokautisen asumispalvelun osalta haasteena ovat myös sisäilmaongelmaiset yksiköt, joiden osalta tarvittavien toimenpiteiden suunnittelu ja toteutus on tärkeää.